

ACİL DURUM PLAN REHBERİ

Düzenleme Tarihi: 13.06.2025

Geçerlilik Süresi: 6 yıl

İŞYERİ ÜNVANI:	İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü
İŞYERİ ADRESİ:	Reşitpaşa Mahallesi Ayazağa Kampüsü Maslak
İŞYERİ SİCİL NO:	8542.0202.1209626.034.12.01.000
İŞYERİ TEHLİKE SINIFI:	Az Tehlikeli
BİNANIN YAPI TARZI:	Betonarme
KAPLADIĞI ALAN:	3094 (m2)
YAPILAN FAALİYETLER:	Eğitim-Öğretim Faaliyetleri
ÇALIŞMA ŞEKLİ:	Tam Zamanlı
BİNADA ÇALIŞAN ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI:	39
BİNADA ÇALIŞAN PERSONEL SAYISI:	8
İŞVEREN/İŞVEREN VEKİLİ:	Prof. Dr. Tolga GÖRÜM
HAZIRLAMA TARİHİ:	13.06.2025
GEÇERLİLİK TARİHİ:	13.06.2025

İçindekiler

AFET VE ACİL DURUMLAR İÇİN ACİL DURUM EYLEM PLANI	5
1.AMAÇ:.....	5
2.KAPSAM:.....	5
3.HUKUKİ DAYANAK	5
3.1.HEDEFLER	6
3.2.ACİL DURUM PLANI ASGARÎ AŞAĞIDAKİ HUSUSLARI KAPSAYACAK ŞEKİLDE DOKÜMANTE EDİLİR.....	6
4.TANIMLAR:	6
5.GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR	8
5.1. İşverenin Yükümlülükleri	8
5.2. Çalışanların Yükümlülük ve Sorumlulukları	9
6. ACİL DURUM.....	9
6.1. ACİL DURUM PLANI	10
6.2. ACİL DURUM YÖNETİMİ	11
6.3. ACİL DURUM PLANI HAZIRLANMASI AŞAMALARI	12
6.3.1.ACİL DURUMLARIN BELİRLENMESİ.....	12
6.3.2. ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ	13
6.3.2.1. Yangın İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	14
6.3.2.2. Patlama İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	15
6.3.2.3. Doğal Afetler İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	16
6.3.2.4. İlk Yardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	17
6.3.2.5.Gıda Zehirlenmesi İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	17
6.3.2.6.Sabotaj İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	18
6.3.2.7.Tehlikeli Kimyasal Madde Yayılımı İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	18
6.3.2.8.Salgın İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	19
6.3.3. GÖREVLENDİRİLECEK KİŞİLERİN BELİRLENMESİ	19
6.3.3.1 Ekip Sorumlusu:.....	20
6.3.3.2.Arama, Kurtarma ve Tahliye Ekibinin Görevleri:	20
6.3.3.3.Yangın Söndürme Ekibinin Görevleri:.....	21
6.3.3.4. Koruma Ekibinin Görevleri:	21
6.3.3.5.İlk Yardım Ekibinin Görevleri	22
6.3.3.6. İletişim Ekibi:	22
6.3.4. ACİL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİNİN BELİRLENMESİ	23
6.3.4.1. Yangın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	24

6.3.4.2. Parlama ve Patlama İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	29
6.3.4.3. Deprem İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	30
6.3.4.4. Sel ve Su Baskını İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	34
6.3.4.5. Hortum İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	35
6.3.4.6. Yıldırım Düşmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	36
6.3.4.7. Sabotaj İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	37
6.3.4.8. Çevre Kirliliği İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	39
6.3.4.9. Döküntü-Sızıntı İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	39
6.3.4.10. Besin Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	41
6.3.4.11. İş Kazası İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	41
6.3.4.12. Radyasyon Kaynağı ve Radyoaktif Maddeler İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	44
6.3.4.13. Elektrik Çarpması İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	44
6.3.4.14. Gaz Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	45
6.3.4.15. Yanıklar İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	45
6.3.4.16. Travma İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	46
6.3.4.17. Savaş İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi.....	47
6.3.4.18. Salgın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi	48
1. ACİL DURUM MÜDAHALE AKIŞ ŞEMALARI.....	52
1.1 Yangına Müdahale Akış Şeması	52
1.2 Parlama / Patlama Müdahale Akış Şeması.....	53
8.3. Tehlikeli Kimyasal Madde Yayılımı Müdahale Akış Şeması	54
8.4. Gıda Zehirlenmesi Şüphesinde veya Halinde Müdahale Akış Şeması	55
8.5. Sabotaj Müdahale Akış Şeması.....	56
8.6. İş Kazası Müdahale Akış Şeması	57
8.7. Su / Sel Baskını Müdahale Akış Şeması	58
8.8. Yıldırım Müdahale Akış Şeması.....	59
8.9. Deprem Müdahale Akış Şeması.....	60
9. ACİL DURUM TAHLİYE PLANI	61
10. ACİL DURUM TELEFONLARI	62

AFET VE ACİL DURUMLAR İÇİN ACİL DURUM EYLEM PLANI

1.AMAÇ:

Bu planın amacı, Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü'nde meydana gelebilecek acil durumlarda yönetimin süratli, etkili ve doğru karar almasını sağlayacak verilerin toplanması, bilgi akışının sağlanması, müdahale planının oluşturulması, can ve mal kaybını koruyacak önlemlerin alınması, olumsuz durumların ve hasarların tespiti, acil müdahale ve kurtarma ekiplerinin faaliyetlerinin organize edilmesi, büyük çaplı kaza ve yaralanmaları önlemek, yerleşke ve çevresindeki binalar ile ekipmanlarda oluşabilecek zararı azaltmak, toplum ve çevreyi acil durumların etkilerinden korumak ve acil durumlardan kaynaklı oluşabilecek maddi ve manevi zararı minimum düzeye indirerek normal eğitim/öğretim düzenine en hızlı şekilde geçişini sağlamaktır.

Enstitümüzde meydana gelebilecek her türlü acil duruma karşı en etkin müdahalenin yapılmasını sağlamak, kısa sürede faaliyete geçebilmesi için aşağıdaki maddeler yerine getirilecektir;

- Can ve mal güvenliğinin sağlanması,
- Bilgi akışının sağlanması,
- Çevre güvenliğinin sağlanması,
- Enstitümüzün sınırlarından itibaren bütün bölümlerin güvenliğinin sağlanması,
- Ekiplerin iş birliği halinde koordineli çalışması,
- Yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi.

Enstitümüzde akademik, idari ve yardımcı personel ile öğrencileri acil durumlara yönelik hazırlık çalışmalarının önem ve yararını kabul ederek, acil durumlara yönelik çalışmalara destek vermeleri amaçlanmaktadır.

2.KAPSAM:

Enstitümüzdek tüm çalışanları, öğrencileri, ziyaretçi olarak işyeri sınırları içerisinde bulunan herkesi, ayrıca bina, tesis, arazi ve malzemelerini kapsar.

3.HUKUKİ DAYANAK

- 4857 sayılı İş Kanunu
- 6331sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- İlk Yardım Yönetmeliği
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik
- Sabotajlara Karşı Koruma Yönetmeliği
- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği

Esaslarına göre hazırlanmıştır.

3.1.HEDEFLER

- Acil duruma uygun karşılık verecek müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi,
- Acil durum karşısında her akademik ve idari personel ile öğrencilerin sorumluluğunun bilicinde olmasını sağlayacak eğitimlerin verilmesi,
- Acil durum donanımlarının düzenli sayımı, bakımı, gerektiğinde yenilenmesi ve işlevsellik kontrolü,
- Acil durum tatbikatlarının yeterli ve gerekli şekilde düzenli olarak yapılmasının sağlanması

Aşağıda verilen önceliklerin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi:

- Uygun hareketi belirlemek için acil durumun analiz edilmesi,
- Uygulanabilir önleyici faaliyetlerin yapılması,
- Uzman ekiplerin görevlendirilmesi,
- Eksikliklerin kontrolü,
- Faaliyetlerin durdurulması,
- Müdahale zamanının en aza indirilmesi.

3.2.ACİL DURUM PLANI ASGARÎ AŞAĞIDAKİ HUSUSLARI KAPSAYACAK ŞEKİLDE DOKÜMANTE EDİLİR

- İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı
- Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı
- Hazırlanıldığı tarih ve geçerlilik tarihi
- Belirlenen acil durumlar
- Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri
- Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki:
 - ✓ Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler
 - ✓ İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler
 - ✓ Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı

4.TANIMLAR:

Acil Durum: Çalışanların, işyerinde çalışan müteahhit firma personelinin, ziyaretçilerin veya yakın tesis ya da yerleşim merkezlerinde bulunanların yaralanmasına veya can kaybına neden olabilen, işyerinin çalışmasını kısmen veya tamamen durdurabilen, işyerine veya doğal çevreye zarar veren, işyerinin finansal yapısını veya toplumdaki imajını tehdit eden planlanmamış olayları,

Acil Eylem: Acil durumlara karşı alınacak önlem ve müdahaleleri,

Acil Durum Planı: Acil durumlarda yapılacak çalışmaların; görev alacak personelin, kullanılacak donanımın, gereken haberleşme zincirinin ve olası acil durumlarda yürütülecek faaliyetlerin tanımlandığı ve durum tespiti yapılarak ve/veya acil durum ortadan kalkana kadar çalışanların toplanacağı güvenli bölgelerin, belirtildiği planı,

Güvenli Yer: Acil durumların olumsuz sonuçlarından çalışanların etkilenmeyeceği mesafede veya korunakta belirlenmiş yeri,

Acil Durum Ekibi: Yangın, deprem ve benzeri afetlerde binada bulunanların tahliyesini sağlayan, olaya ilk müdahaleyi yapan, arama-kurtarma ve söndürme işlerine katılan ve gerektiğinde ilkyardım uygulayan ekibi,

Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi,

Destek elemanı: Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiyi,

İşveren: İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğünü,

İşveren Vekili: Rektörlük Birimlerinde Rektör, Rektör Yardımcıları, İlgili Bölüm Başkanları, Koordinatörler; Genel Sekreterlik Birimlerinde Genel Sekreter, Genel sekreter Yardımcısı, Daire Başkanı, Fakültelerde Dekan, Fakülte Sekreteri; MYO’larda MYO Müdürü, MYO Sekreteri; Yüksekokullarda Yüksekokul Müdürü, Yüksekokul Sekreteri

İşyeri: İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu ifade eder.

Büyük Kaza: Herhangi bir kuruluşun işletilmesi esnasında, kontrolsüz gelişmelerden kaynaklanan ve kuruluş içinde veya dışında çevre ve insan sağlığı için anında veya daha sonra ciddi tehlikeye yol açabilen bir veya birden fazla tehlikeli maddenin sebep olduğu büyük bir emisyon, yangın veya patlama olayını,

Yanma: Isı, yanıcı madde ve oksijen faktörlerinin her birinin uygun oranda bir araya gelmesi ile başlayan kimyasal reaksiyonunu,

Yangın: Yanma olayının kontrol dışı gelişen ve önlenemeyen halini,

Deprem: Yer yüzeyinin, yer altında meydana gelen hareketler nedeniyle, ani, seri hareketlerle sallanması ve titreşimi hareketini,

İş Kazası: Önceden planlanmamış çoğu zaman, kişisel yaralanmalara, makinelerin, araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olayı,

Acil Toplanma Alanı: Deprem, yangın vb. gibi acil durumlar sonrasında personelin toplandığı ve personel kaybının tespit edildiği güvenli alanı,

Dekontaminasyon: Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer ajanların insan vücudundan, eşyalardan ve çevreden uzaklaştırılması veya etkisizleştirilmesi yoluyla güvenliğin sağlanmasıdır. Ilık bölge: Tehlikeli maddenin tespit edildiği sıcak bölge sınırından itibaren rüzgârın tersi yönde kalan, arındırma faaliyetlerinin yürütüldüğü ve bu faaliyetler nedeniyle kirlenme riski bulunan çalışma alanı,

Kontamine: İnsan vücudu, eşya ve çevrenin; kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer ajanlar tarafından kirlenmesi,

Patlayıcı ortam: Yanıcı maddelerin gaz, buhar, sis ve tozlarının atmosferik şartlar altında hava ile oluşturduğu ve herhangi bir tutuşturucu kaynakla temasında tümüyle yanabilen karışımı,

Sıcak bölge: KBRN maddeleri ile kirlendiği tespit edilmiş, çevreyi ve yaşamı tehdit eden bölgeyi,

Soğuk Bölge: Rüzgârın tersi yönünde kaldığı için sıcak bölgede tespit edilmiş KBRN maddesi ile kirlenmesi muhtemel olmayan, acil tıbbi müdahale ve ambulans hizmetlerinin yürütüldüğü temiz bölgeyi,

Triyaj: Çok sayıda hasta ve yaralının bulunduğu durumlarda, bunların öncelikli tedavi ve nakil edilmesi gerekenlerin tespiti amacıyla olay yerinde veya bunların ulaştırıldığı her sağlık kuruluşunda yapılan hızlı seçme ve kodlama işlemi,

Yangın: Maddenin yeterli derecede ısı ve oksijen (hava) ile birleşmesi sonucunda yanarak kimyasal şekil değişikliğine uğraması olayını,

Yangın yükü: Bir yapı bölümünün içinde bulunan yanıcı maddelerin kütleleri ile alt ısı değerleri çarpımları toplamının, plandaki toplam alana bölünmesi ile elde edilen ve MJ/m² olarak ifade edilen büyüklüğünü,

ifade etmektedir.

5.GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR

5.1. İşverenin Yükümlülükleri

1. İşverenin acil durumlara ilişkin yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir:

Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek ve çalışan ile çalışma çevresini etkileyecek acil durumları önceden değerlendirerek muhtemel acil durumları belirler.

- Acil durumların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.
- Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar.
- Acil durum planlarını hazırlar ve tatbikatların yapılmasını sağlar.
- Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitilmiş yeterli sayıda çalışanı görevlendirir ve her zaman hazır bulunmalarını sağlar.
- Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.
- Acil durumlarda enerji kaynaklarının ve tehlike yaratabilecek sistemlerin olumsuz durumlar yaratmayacak ve koruyucu sistemleri etkilemeyecek şekilde devre dışı bırakılması ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapar.
- Varsa alt işveren ve geçici iş ilişkisi kurulan işverenin çalışanları ile müşteri ve ziyaretçi gibi işyerinde bulunan diğer kişileri acil durumlar konusunda bilgilendirir.

2. Acil durumlarla ilgili özel görevlendirilen çalışanların sorumlulukları işverenlerin konuya ilişkin yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

5.2. Çalışanların Yükümlülük ve Sorumlulukları

1. Çalışanların acil durumlarla ilgili yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir.

- Acil durum planında belirtilen hususlar dâhilinde alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlere uymak.
- İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda kendileri ve diğer kişilerin sağlık ve güvenliğini tehlikeye düşürecek acil durum ile karşılaştıklarında; hemen en yakın amirine, acil durumla ilgili görevlendirilen sorumluya veya çalışan temsilcisine haber vermek.
- Acil durumun giderilmesi için, işveren ile işyeri dışındaki ilgili kuruluşlardan olay yerine intikal eden ekiplerin talimatlarına uymak.
- Acil durumlar sırasında kendisinin ve çalışma arkadaşlarının hayatını tehlikeye düşürmeyecek şekilde davranmak.

2. İşveren, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilmelerine imkân sağlar. Böyle bir durumda çalışanlar, ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutulamaz.

6. ACİL DURUM

18.12.2013 tarih ve 28855 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Afet ve Acil Durum Müdahale Yönetim Hizmetleri Yönetmeliğinde yapılan tanıma göre acil durum, toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olayları ve bu olayların oluşturduğu kriz halini ifade etmektedir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğüne göre acil durum, büyük fakat genellikle yerel imkânlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve hâller olarak tanımlanmıştır.

19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ise acil durumu “afet olarak değerlendirilen olaylar ile dikkatsizlik, tedbirsizlik, ihmal, kasıt ve çeşitli sebeplerle meydana getirilen olayların yol açtığı haller” olarak tanımlamaktadır.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre ise acil durum, işyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylardır.

İşyerlerinde oluşan acil durumlar beklenmedik olaylar olduğu için vereceği zarar çeşitli şekillerde olabilmektedir. Çalışanlara, müşterilere, işyerine gelen ziyaretçilere gelebilecek can tehditleri olabileceği gibi üretimin durması, fiziksel ve çevresel zarar gibi durumlara yol açarak farklı olumsuzluklar da meydana getirebilmektedir.

Acil durumlarla mücadelede en etkili yol, acil durum meydana gelmeden önce alınacak tedbirlerle hazırlıklı olmaktır. İşyeri için muhtemel acil durumlar ile söz konusu acil durumlar için önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri belirlemek, oluşabilecek acil durumlar için talimat ve prosedürler geliştirmek, acil durum meydana geldikten sonra güvenli tahliyeyi sağlamak için çalışmalar yapmak gerekmektedir.

Endüstriyel manada kamu kurumları da dâhil olmak üzere İSG açısından ele alındığında ise acil durumlar şu şekilde sıralanabilir:

- Yangın,
- Patlama ve Parlama
- Deprem,
- Sel-Su baskını,
- Hortum/Fırtına,
- Yıldırım Düşmesi
- Sabotaj ve Patlama,
- Çevre Kirliliği,
- Döküntü-Sızıntı,
- Besin Zehirlenmesi,
- İş Kazası,
- Radyasyon,
- Elektrik Çarpması,
- Gaz Zehirlenmesi,
- Yanık,
- Travma,
- Savaş,
- Salgın Hastalık,

Yapılan işin niteliğine bağlı olarak özel acil durumlar da plana dâhil edilmelidir.

İşyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlar; yapılan işin niteliği, kullanılan malzemeler, işyerlerindeki risk faktörleri, işyerinin konumu, faaliyet gösterdiği alandaki önem derecesi gibi çeşitli etmenlere göre farklılıklar arz etmektedir.

6.1. ACİL DURUM PLANI

AFAD tarafından hazırlanan Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğünde acil durum planlaması tanımı, “insanın canı ve malıyla diğer faaliyetlerinin, olağan dışı olayların sonuçlarından en az kayıp ve zararla kurtulabilmesi için yapılması gereken iş ve işlemlerin, olaylar olmadan önce planlaması ve olay sırasında; zamanında, hızlı ve etkili bir şekilde uygulanmasını gerektiren tüm faaliyetler” olarak yapılmıştır.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre acil durum planı, işyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dâhil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı plandır.

Acil durum planı; büyük çaplı kaza ve yaralanmaları önlemek, işyeri ve çevresindeki binalar ile ekipmanlarda oluşabilecek zararı azaltmak, toplum ve çevreyi acil durumların etkilerinden korumak ve acil durumların işyerlerine verdiği maddi ve manevi zararı en az hasarla atlatarak normal çalışma düzenine en hızlı şekilde geçişini sağlamak için gereklidir. Herhangi bir acil durum meydana gelmeden yapılacak bu planlamayla gereken tedbirler belirlenir. Gerektiğinde uygulama kolaylığı sağlanarak maddi ve manevi en az hasarla atlatılabilir.

Acil durum planı hazırlamanın amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Acil durumlara karşı her zaman hazır bulunulması,
- Acil durumların neden olduğu durumların hızlı ve etkili bir biçimde sınırlandırılması,
- Acil servis hizmetleri işyerine ulaşip kontrol altına alana kadar acil durumun yönetilmesi,
- Dışarıdan gelen acil durum ekiplerine bilgi verilerek ve ekipmanlarla yardımcı olunması,
- Tüm çalışanların ve çevredekilerin acil durumların olumsuz etkilerinden korunması.

6331 sayılı Kanunun 11 ve 12'nci maddelerinde de acil durum planları, yangınla mücadele, ilk yardım ve tahliye ile ilgili hükümler bulunmaktadır. 6331 sayılı Kanun kapsamına giren tüm işyerleri de İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre acil durum planı hazırlamakla yükümlüdür.

Acil durum planı risk değerlendirmesinin bir çıktısıdır. Risk değerlendirmesiyle muhtemel tehlike ve riskler tespit edildikten sonra kontrol önlemleri belirlenir. Bunun sonrasında risk değerlendirmesine bağlı olarak acil durumlar belirlenir ve yönetmelik hükümlerine göre acil durumların önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerinin belirlendiği, müdahale için prosedürler ve tahliye planlarını içeren bir acil durum planı hazırlanır.

6.2. ACİL DURUM YÖNETİMİ

İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi, İSG faaliyetlerinin kuruluşların genel stratejileri ile uyumlu olacak biçimde sistematik bir şekilde ele alınarak sürekli iyileştirme yaklaşımı çerçevesinde çözümlenmesi için kullanılan bir araçtır. İşyerlerinde kurulan iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerinin altında olmazsa olmazlardan biri de acil durum başlığıdır.

Acil durum yönetimi, dört aşamadan oluşan ve birbirini takip eden bir süreci içerir:

Önleme: Acil durumları önlemek veya etkilerini azaltmak için, düzenleyici fiziksel veya operasyonel tedbirlerin alınması,

Hazırlık: Düzenlemeler ve tüm gerekli kaynakların acil durumları önlemek için seferber edilmesi,

Müdahale: Acil durum meydana geldikten hemen sonra etkilerinin en aza indirilmesi,

Yenilenme: Tesislerin mümkün olduğunca kısa sürede yenilenmesi ve maruz kalan topluluğun bu durumu çabuk atlatması için düzenlemeler yapılması.

Bu alanda önemli bir kaynak olan ve uluslararası kabul gören iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi standardı OHSAS 18001'in TSE tarafından uyumlaştırılan hali TS 18001'de işyerlerinin acil durumlar hakkında yapması gerekenler aşağıda belirtilmiştir:

- Kuruluş, olayların ve acil durumların meydana gelme olasılığını tahmin etmeli, bu durumlarda yapılacakları belirlemeli ve bunlardan kaynaklanabilecek muhtemel hastalık ve yaralanmaları önlemek veya azaltmak için plan ve prosedürler oluşturmalı ve bunları sürdürmelidir.
- Kuruluş, özellikle olayların ve acil durumların ortaya çıkmasından sonra acil durum hazırlıklarını, bu durumlarda kullanılacak planları ve prosedürleri gözden geçirmelidir.
- Kuruluş, pratik olan yerlerde bu gibi prosedürleri periyodik olarak da denemelidir.

Acil durumlarla mücadele konusu; sistematik bir çalışma gerektirmesi, işyeri içerisindeki organizasyonda görevlendirmeler yapılması ve planlamalar çerçevesinde bir çalışma süreci içermesi nedeniyle "acil durum yönetimi" kavramından söz etmek mümkündür.

İşyerlerinin acil durum yönetiminde dikkat etmesi gereken hususlar aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir.

1. Acil durum çalışmalarını yürütecek ekibin belirlenmesi,
2. Acil durumlarla ilgili yapılacak çalışmalar için bir amaç belirlenmesi,
3. Acil durum planı hazırlanması ve diğer çalışmalarda girdilerin tespiti,
4. Saha ziyaretlerinin planlanması ve uygulanması,
5. Eksiklikleri içeren raporların hazırlanarak işverene sunulması,
6. Acil durum ekipmanlarının temini için ilgili birimlerle ortak çalışma yapılması,
7. Acil durum planı hazırlık aşamaları izlenerek işyeri için bir acil durum planı hazırlanması,
8. Acil durum ekiplerinin eğitimleri için gerekli planlamaların yapılması,
9. Tatbikatların planlanması, senaryolar oluşturulması ve uygulanması,
10. Çalışmaların takibi ve kontrolü.

6.3. ACİL DURUM PLANI HAZIRLANMASI AŞAMALARI

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik'in 7.maddesi uyarınca acil durum planı hazırlarken izlenmesi gereken aşamalar aşağıda belirtilmiştir:

1. Acil durumların belirlenmesi,
2. Önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması,
3. Görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi,
4. Acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması,
5. Dokümantasyon,
6. Tatbikat,
7. Acil durum planının yenilenmesi.

6.3.1.ACİL DURUMLARIN BELİRLENMESİ

Acil durum planı hazırlanırken öncelikle işyeri için muhtemel acil durumların belirlenmesi gerekmektedir. Bu acil durumlar belirlenirken aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

Risk değerlendirmesi sonuçları: Acil durum planı, risk değerlendirmesinin bir çıktısıdır. Risk değerlendirmesiyle işyeri için olası tehlike ve riskler belirlenip kontrol önlemleri değerlendirildikten sonra, işyerini büyük maddi manevi kayıplara uğratacak, toplu ölümlere yol açacak, acil müdahale, mücadele, ilkyardım gerektirecek olaylar daha net şekilde görülebilecektir. Böylece risk değerlendirmesi, muhtemel acil durumların belirlenmesinde en önemli referans olacaktır.

Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali: İşyerinin yaptığı çalışmalar, kullanılan kimyasallardan kaynaklanacak patlamalar ve sonrasında meydana gelecek yangın durumu, muhtemel acil durumların belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken bir diğer husustur. Kullanılan kimyasalların Güvenlik Bilgi Formu'ndaki (GBF) bilgilerden faydalanılarak hangi durumlarda yangın veya patlama ihtimali olacağı değerlendirilmelidir. Patlama, patlama risklerinin değerlendirilmesi amacıyla patlayıcı ortam oluşabilecek tüm işyerlerinin ayrıca Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlaması gerekmektedir. İşyerlerinde patlama ve yangın gibi acil durumların belirlenmesi için kontrol listesi hazırlanmasında fayda görülmektedir. Kontrol listesinde yer alabilecek bazı başlıklar aşağıda yer almaktadır:

- İşyerindeki alevlenir, oksitleyici ve patlayıcı kimyasal maddeler ile bunların depolanması,
- Varsa kaynak ve kesme faaliyetleri,
- Tesiste ürün alan/boşaltan taşıtlar,
- Potansiyel bir alev kaynağı teşkil edebilecek yüksek sıcaklık oluşturan makine ve teçhizatlar,
- Sigara için belirlenmiş özel alanlar,

- Tesiste kullanılan tüm cihazların standartlara uygunluğu,
- Tehlikeli kimyasal maddelerin ve atıkların işlenmesi, kullanılması, taşınması ve depolanmasının uygunluğu,
- Acil durum planını hazırlayan işyerinin komşu işyeri ve binalarında yapılan faaliyetler,
- Tehlikeli patlayıcı atmosferin oluşma/tutuşma ihtimali vb.

İlk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar: İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümlerince yayımlanmış olan yönetmeliklerden İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğine göre “ilkyardım veya tahliye gerektirecek olay ve kazalar” da acil durum olarak sayılmaktadır. İşyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonucuna göre ilkyardım gerektirecek muhtemel olaylar tespit edilmelidir. Bunlara ilişkin örnekler aşağıda verilmektedir:

- Kayma, takılma, düşme,
- Yanıklar,
- Elektrik çarpmaları,
- Uzun yaralanmaları/kopmaları vb.

Doğal afetlerin meydana gelme ihtimali: Deprem kuşağında yer alan bir ülke olmamız nedeniyle deprem, küresel ısınmadan kaynaklanan sel felaketlerinin artması nedeniyle sel ve diğer doğal afetler, acil durum dendiğinde dâhil edilmesi gereken olaylardır.

Sabotaj ihtimali: İşyerinin milli ekonomiye, devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunması ve yaşanacak olumsuz bir olay sonucu ülke güvenliği ve ekonomisi ile toplum hayatı bakımından önemli etkilere neden olabilecek tesisler arasında bulunması sebebiyle, uğrayacağı sabotaj vakasıyla kısmen veya tamamen yıkılması, hasara uğratılması veya geçici bir süre için dahi olsa çalışmadan alıkonması gibi durumlar söz konusu olabilir.

Biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerden kaynaklanan yayılım, zehirlenme ve salgın hastalık ihtimali: Özellikle biyolojik ajanlardan kaynaklanabilecek salgın hastalık ve zehirlenme ihtimali ile işyerinde yürütülen işin özelliğine göre bulunabilecek radyoaktif ve nükleer maddelere maruziyetten kaynaklanabilecek olumsuz etkiler de değerlendirmede göz önüne alınmalı ve acil durum prosedürleri içerisine dâhil edilmelidir.

Etki alanına giren işyerleri: Acil durum planı hazırlanan işyerinin komşu işyeri ve binalarında yapılan faaliyetler de göz önüne alınmalıdır. Örneğin, patlayıcı madde imal eden bir fabrikada oluşabilecek bir yangın acil durumu, komşu işyerlerini de etkileyebilecektir. Bu yüzden etki alanına giren işyerlerinde acil durumların belirlenmesinde söz konusu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Acil durumlar belirlenirken işyerinin geçmişte yaşadığı acil durum ve kazalar da dikkate alınmalıdır. Bu kaza ve acil durumların oluşma sıklığına göre verilmesi gereken önem ve derecelendirme, acil durum planı hazırlanmadan önce hazırlanmış olan risk değerlendirmesinde analiz edilmiş olacaktır.

6.3.2. ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 11 inci maddesi uyarınca; çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumların önceden değerlendirilmesi, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumların belirlenmesi ve bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması gerekmektedir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre de hazırlanacak acil durum planının aşamalarından biri de önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin belirlenmesidir. İşyeri için acil durum planının ilk aşamasında tespit edilen her acil durum için önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler belirlenir.

Bu aşamada dikkat edilmesi gereken husus “önleyici” ve “sınırlandırıcı” ayrımının doğru yapılabilmesidir. Acil durum çerçevesinde ele alındığında “önleyici tedbir”, herhangi bir acil durum meydana gelmeden alınan önlemleri ve yapılan çalışmaları ifade eder. “Sınırlandırıcı tedbir” ise acil durumun oluşmasının engellenemediği durumlarda bu acil durumun etkilerini sınırlandırıcı tedbirlerin alınması anlamına gelir. Örnek vermek gerekirse; acil durum olarak yangın belirlendiğinde, yangının önleyici tedbirlerinden biri kazanların periyodik kontrolüdür. Sınırlandırıcı tedbir olarak da sprinkler yangın söndürme sistemi sayılabilir. Kazanların yangın meydana gelmeden yapılacak rutin kontrolü önleyici bir faaliyet iken yangın ortaya çıktığında çabuk müdahaleyi sağlayacak sprinkler, sınırlandırıcı tedbir olarak nitelendirilir.

6.3.2.1. Yangın İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Yangın için belirlenen önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 1 ve Tablo 2’de gösterilmektedir.

Önleyici Tedbirler
Elektrik tesisatının periyodik kontrolü ve olası arıza durumunun derhal yetkili kişilerce giderilmesi,
Sigara içilebilen alanların sınırlandırılması ve bu alanlarını şaretlerle belirtilmesi,
Gaz detektörü bulundurulması (gerekli işyerleri için),
İşyerinde kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü,
Paratonerin işlevsel hale getirilip periyodik kontrollerinin yapılması,
Elektronik cihazların fişlerinin mesai saatleri dışında prizden çekilmiş olması,
Kazanların periyodik kontrolünün yapılması,
Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesinin önlenmesi,
Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanması,
İşyerinde var ise laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesinin engellenmesi,
Kimyasal atıkların düzenli depolanması.

Sınırlandırıcı Tedbirler
Duman detektörleri,
Yangınla mücadele ekibi oluşturulması,
Yangınla mücadele ekibine gerekli eğitimlerin verilmesi/aldırılması,
Periyodik yangın tatbikatı yapılması,
Yangın durumunda çabuk tahliye için uygun acil çıkış kapıları,
Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planlarının işyerlerinde görünür şekilde asılı olması,
Yangın söndürme ekipmanlarının işyeri içerisinde doğru konumlandırılması,
Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrolü,
Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için),
CO,CO ₂ detektörleri,
Işıklı ve sesli alarm sistemi.

6.3.2.2. Patlama İçin nleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Patlamanın tanımı, hangi durumlarda patlama oluşabileceğı ve sektörlere göre patlama oluşma ihtimallerini belirten bilgiler, acil durumların belirlenmesi aşamasında belirtilmesi gerekir. Patlama ve yangın, birbirinden tamamen ayrılmayan acil durumlardır. Patlama sonrası yangın oluşması veya yangının patlamayı tetiklemesi durumları, iki acil durumun birbiri arasındaki ilişkinin bir örneğidir.

Patlama durumunun önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri de yangınla birebir ilişki içerisinde olmasından dolayı benzerdir. Patlamaya özgü belirlenen bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 3 ve Tablo 4’de gösterilmektedir.

Önleyici Tedbirler
Patlamadan korunma dokümanı hazırlanması,
Patlayıcı ortam oluşabilecek yerlerin patlayıcı ortam oluşma sıklığı ve kalıcılığı esas alınarak bölgeler halinde sınıflandırılması. Bu bölgelerde kullanılan elektrikli ve elektrikli olmayan tüm ekipman ve koruyucu sistemlerin uygun kategorilere göre seçilmesi,
Kazanların periyodik kontrolünün yapılması,
Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesinin önlenmesi,
Gaz detektörü bulundurulması (gerekli işyerleri için),
İşyerinde kullanılıyorsa gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü,
Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanması,
İşyerinde var ise laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesinin engellenmesi,
Kimyasal atıkların düzenli depolanması,
Havalandırma sistemi bulundurulması,
Kullanılan kimyasalların güvenlik bilgi formlarının bulundurulması.

Sınırlandırıcı Tedbirler
CO, CO ₂ detektörleri bulundurulması,
İşık ve sesli alarm sistemi bulundurulması,
Acil durum vanaları (doğal gaz akışını kesmek için),
Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiğı tahliye planlarının işyerinde görünür şekilde asılı olması,
Yangın söndürme ekipmanlarının işyeri içerisinde doğru konumlandırılması,
Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulması ve periyodik kontrollerinin yapılması.

6.3.2.3. Doğal Afetler İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Bu bölümde doğal afetlerden deprem ve sel ele alınmıştır. Doğal afetlerden deprem için önleyici herhangi bir tedbir yoktur ancak deprem meydana geldiğinde sınırlandırıcı bazı tedbirler alınabilir. Tablo 3.5’de deprem için bazı sınırlandırıcı tedbirler, Tablo 6 ve Tablo 7’de ise sel için bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler gösterilmektedir.

Deprem için Sınırlandırıcı Tedbirler
Zemin güçlendirilmesi
Ofisi çerisindeki dolapların sabitlenmesi
İşyerinde devrilmesi muhtemel büyük araç gereç ve ekipmanların güvenli biçimde yerleştirilmesi
İş yeri planlamasının deprem ve etkileri göz önünde bulundurularak yapılması
Binanın deprem dayanıklılığının kontrolü
Tüm çalışanların depremde yapılacaklar konusunda eğitim alması
Acil çıkışların gösterildiği tahliye planlarının işyerinde görünür şekilde asılı olması
Arama,kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması
Arama,kurtarma ve tahliye ekibine deprem ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması
Tatbikat yapılması

Sel için Önleyici Tedbirler
İşletmenin kurulum aşamasında dere yataklarına tesis yapılmamasına dikkat edilmesi
İşyerinde bulunan yağmur suyu kanallarının kontrolü ve bakımlarının yapılması
Bireysel ve kurumsal olarak ağaçlandırmaya önem verilmesi

Sel için Sınırlandırıcı Tedbirler
Kapalı alan işyerleri için pencere ve kapılar için“taşınabilir”engeller bulundurulması
Olası sel durumunda elektrik ve su kaynaklarının kapatılması
Afet sırasında ve sonrasında kullanılacak ekipmanların hazır bulundurulması
Sel için belirlenmiş “güvenli yer”in gösterildiği tahliye planının işyeri içerisinde görünür Yerlerde asılı olması
Arama,kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulması
Arama, kurtarma ve tahliye ekibine sel ile ilgili eğitim verilmesi/aldırılması

*İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik’te yer alan “güvenli yer” belirlenirken sel için de ayrı bir güvenli yer belirlenebileceği hususu göz önüne alınmalıdır.

6.3.2.4. İlk Yardım ve Tahliye Gerektirecek Olay ve Kazalar İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

İşyeri içinde genel iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirilmesi, olası iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi açısından fayda sağlayacak çalışmalardır. Acil durum sayılabilecek iş kazası durumları için belirlenmiş olan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerden bazıları Tablo 8 ve Tablo 9'da gösterilmektedir.

Önleyici Tedbirler
Risk değerlendirmesi yapılması
Çalışanlara iş ile ilgili gerekli eğitimlerin verilmesi
Çalışanlara gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi
Belirlenen zaman dilimlerinde çalışanların sağlık gözetimlerinin yapılması
Ramak kaza formları oluşturulması ve doldurulmasının sağlanması
Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden fikir ve önerilerinin alınması
İş sağlığı ve güvenliği konusunda ödül sistemi getirilmesi
Zemin,yol ve merdivenlerin mevzuatta/standartlarda belirlenen kriterlere uygun olması
Termal konfor şartlarının mevzuatta/standartlarda belirlenen kriterlere uygun olması
Çalışanlara güvenlik kültürü aşılanması ile ilgili çalışmalar yapılması
İşyeri içi güncel trafik planının bulundurulması

Sınırlandırıcı Tedbirler
İlk yardım ekibi oluşturulması
İlk yardım personeline profesyonelik yardım eğitimi aldırılması
Ecza dolapları bulundurulması ve kullanıma uygun içerikte olması
Uygun kişisel koruyucu donanım temini
Kişisel koruyucu donanımların çalışanlarca doğru kullanımının sağlanması
Acil durum irtibat numaralarının görünür yerlerde asılı olması
İşyeri otoparkına araçların nizami park edilmesi (ileri doğru çıkacak şekilde)

6.3.2.5. Gıda Zehirlenmesi İçin Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Gıda zehirlenmesinin oluşturacağı acil durumlar için belirlenen bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 10 ve Tablo 11'de gösterilmektedir.

Önleyici Tedbirler
Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolünün yapılması
Yemeklerin hijyenik koşullarda taşınması
Yemek servisi yapılan tabak,çatal,tepsivs.temiz tutulması
Yemeklerden numune alınması
Yemek servisi yapan personele eğitim verilmesi
Tüm personele genel hijyen eğitimi verilmesi

Sınırlandırıcı Tedbirler
Acil durum irtibat numaraları listesinin görünür yerlerde asılı olması
Yemek servisi yapan kişilerin uygun eldiven,bone,iş kıyafeti vb.kullanması

6.3.2.6.Sabotaj için Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Sabotaj için belirlenen bazı önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler Tablo 12 ve Tablo 13.'de gösterilmektedir.

Önleyici Tedbirler
Giriş çıkışların kontrollü yapılması
Bina girişlerine X-Ray cihazı yerleştirilmesi
Bina dışında ve içinde güvenlik kameralarının bulunması ve sürekli olarak takibi
İşyerinde bir güvenlik biriminin oluşturulması
Patlayıcı malzeme ve ekipmanların bulunduğu kısımlara girişin sınırlandırılması
İş yerlerine dışarıdan gelen kişilerin kaydının tutulması, girişte kimlik alınması ve ziyaretçi kartı verilmesi

Sınırlandırıcı Tedbirler
Kolluk kuvvetleri ile derhal irtibata geçilmesi
Acil durum sireni çalması
Acil çıkışları gösteren tahliye planının görünür yerlerde asılı olması

6.3.2.7.Tehlikeli Kimyasal Madde Yayılımı için Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

İşyerlerinde kullanılan, bulundurulmuş ve depolanan kimyasal maddelerdeki oluşabilecek kaçak, sızıntı, yayılım durumlarında zehirlenme, patlama vs. gibi acil durumlarla karşılaşılabilir. Bu durumlarda alınabilecek önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerden bazıları Tablo 14 ve Tablo 15'de gösterilmektedir.

Önleyici Tedbirler
Vanaların gaz sızıntısına karşı rutin kontrollerinin yapılması
İşyeri için özel kimyasal depolama dolaplarının temin edilmesi
Kimyasalların depolandığı bölümlerde sızıntıya yol açacak durumların engellenmesi, havalandırmanın uygun olması
Kimyasalların özellik ve tehlikelerine göre uygun şekilde depolanması
İzni olmayan çalışanların kimyasalların depolandığı Alana girmesinin engellenmesi (kartlı giriş vb.)
Gaz sirkülasyonunun sağlandığı borularda kaçak kontrolü

Sınırlandırıcı Tedbirler
Kimyasallar için çalışanlara uygun kişisel koruyucu donanım temini
Kişisel koruyucu donanımları, çalışanların doğru şekilde kullanımının sağlanması
Yangınla mücadele ve arama kurtarma tahliye ekipleri oluşturulması
İlgili acil durum ekiplerine eğitimler verilmesi/aldırılması
Olası kimyasal yayılımı veya sızıntısında işyerini çabuk tahliye edebilmek amacıyla tahliye planları oluşturulması
Tahliye planlarının iş yerinde görünür yerlerde asılı olması
Gaz yayılımı durumlarında uygun yerlere uygun sayıda gaz dedektörü yerleştirilmesi

6.3.2.8.Salgın İçin nleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler

Salgın türüne göre önleyici ve sınırlayıcı tedbirler değişebilir. Hatta salgının ülkedeki ve bölgedeki yayılma seyrine göre de değişiklik gösterebilir. Bu yüzden salgılar konusunda güncel kalmak ve duruma adapte olabilmek açısından Sağlık Bakanlığı, Valilik, YK vb. kurumların yönetmeliklere, genelgelere ve rehberler incelenerek aksiyon alınmalıdır.

Covid-19 pandemisi ile ilgili önleyici ve sınırlayıcı tedbirler Sağlık Bakanlığının Covid-19 Bilgilendirme Platformundan(<https://covid19.saglik.gov.tr/>) incelenebilir.

6.3.3. GÖREVLENDİRİLECEK KİşİLERİN BELİRLENMESİ

Kurumlar; olası acil durumlarda profesyonel ekipler gelinceye kadar olaya müdahale edebilecek ekipler görevlendirir. Bu ekipte görev alan kişiler asıl görevinin yanında meydana gelebilecek acil durumlarda olaya müdahale edebilecek, kurumu iyi tanıyan, olaya müdahale için gerekli sağlık koşullarına sahip ve gerekli eğitimi almış olan personeldir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik kapsamına giren işyerleri acil durumlara müdahale ve acil durumlara mücadele için kurumdaki acil durumlara göre ekipler görevlendirmelidir.

Bunlar:

- Yangın Söndürme Ekibi,
- Arama Kurtarma ve Tahliye Ekibi,
- Koruma Ekibi,
- İlkyardım Ekibidir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre ekiplerde görevlendirilecek çalışan sayıları aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

Tehlike Sınıfı	alışan Sayısı
Az Tehlikeli	Her 50 alışana kadar 1 kişi
Tehlikeli	Her 40 alışana kadar 1 kişi
Çok Tehlikeli	Her 30 alışana kadar 1 kişi

İlk yardım Yönetmeliğine göre ekipte görevlendirilecek çalışan sayıları aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

Tehlike Sınıfı	alışan Sayısı
Az Tehlikeli	Her 20 alışan için 1 ilkyardımcı
Tehlikeli	Her 15 alışana kadar 1 ilkyardımcı
Çok Tehlikeli	Her 10 alışana kadar 1 ilkyardımcı

Örnek Acil Durum Ekipleri Sayısı Hesaplama;

Tehlike Sınıfı	Personel Sayısı	Yangın Söndürme	Arama Kurtarma ve Tahliye	Koruma	İlk Yardım
Az Tehlikeli	130	3	3	3	7
Tehlikeli	130	4	4	4	8
Çok Tehlikeli	130	5	5	5	13

NOT: Mühendislik Fakültesi, bünyesinde müstakil binaları bulunan Makine, Otomotiv, Endüstri, İnşaat, Çevre Mühendislikleri için ayrı ayrı ekipler, aynı binada bulunan Elektrik-Elektronik/Tekstil/Bilgisayar Mühendisliği için ise tek ekip görevlendirecektir.

Birden fazla binası olan fakülteler ise (İktisat Fakültesi A/B/C Blok) her binada acil durumlara müdahale edebilecek ekipleri kurmalıdır. Yukarıdaki örnek hesaplamada çıkan ekip sayıları mevzuat gereği bulunması gereken asgari sayılardır. Birimler fiziksel yapılarına göre bu sayıyı arttırmalıdır.

*10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde Arama, kurtarma ve tahliye, Yangınla mücadele yükümlülüğü yerine getirmek üzere bir kişi görevlendirilmesi yeterlidir.

Mevzuat hükümlerince ekiplere görevlendirmeler yapılır. Her ekibin idare edilmesinde ve diğer ekiplerle koordinasyonun sağlanmasında Ekip Lideri/Amiri sorumludur.

6.3.3.1 Ekip Sorumlusu:

- Acil durumlardan önce ekibin bu konuda eğitilmesini sağlar, periyodik olarak tatbikatları planlar ve izler, eksik gördüğü ekipman ve hususları işverenle paylaşarak giderilmesi için çalışır, tatbikat, kaza ve eğitimlerin kayıtlarının tutulmasını sağlar, acil durumda kullanılacak ekipmanların bakımlarının düzenli bir şekilde yapılmasını takip eder ve her daim çalışır halde bulunması için gerekli kontrolleri planlar.
- Acil durumlarda ekibin sevk ve idaresini yapar, ekipler arasındaki koordinasyonu sağlar. İşverenle iletişimi sağlar. İşyeri dışından profesyonel ekiplerin işyerine ulaşmasından sonra gerekli bilgi akışını düzenleyerek onların direktiflerine göre hareket eder
- Acil durumdan sonra, varsa yaralıların hastaneye nakillerini, korunması gerekli evrak veya personelin durumlarının takibini, gerekli personel sayımını organize eder ve işverenle iletişim halinde olur.

6.3.3.2.Arama, Kurtarma ve Tahliye Ekibinin Görevleri:

- En hızlı şekilde teçhizatları ile birlikte yangın yerine ulaşır ve yangın söndürme ekibinden alınacak bilgiler ışığında arama ve kurtarma çalışmalarına başlar.
- Kendi can güvenliklerini tehlikeye atmadan yangın veya enkaz içerisinde kalan canlılara gerekli teçhizatı kullanarak ulaşmaya çalışır.
- Yangın içerisinde kurtarılması öncelikli malzemeler ve eşyalar varsa bunların yangın dışına çıkarılması çalışmalarını yapar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra itfaiye ekibine arama kurtarma çalışmalarında yardımcı olur.
- Yaşlı, engelli, hamile gibi özel politika gerektiren gruplarla acil durumlarda yardımcı olmak üzere bu ekipten bir sorumlu ilgilenir.
- Ekipte olanlar kendi can güvenliklerini kesinlikle tehlikeye atmamalıdır.

ARAMA, KURTARMA ve TAHLİYE EKİBİ			
Ekipteki Görevi	Adı Soyadı	Görevi	Telefonu
Ekip Amiri	Dr. Öğr. Üyesi Ömer KAMACI	Tüm Bina	212 285 61 08
Ekip Üyeleri	Umut ULUSOY	Kat.2	212 285 61 08
	Yusuf GEDİK	Kat.1	212 285 61 08

6.3.3.3. Yangın Söndürme Ekibinin Görevleri:

- Yangın çıktığını öğrenir öğrenmez ekip başı yangını itfaiyeye ve ilgili kişilere en kısa zamanda telefonla haber verir ve itfaiyeye yangın yerini tam adresini çıkış saatini ve yangının türünü bildirir.
- Yangın haberi ulaştığında, yangın yerine gelerek yangının ne tür yangın olduğunu belirleyerek iş yerindeki yangın söndürme malzemelerini kullanarak yangını söndürmeye ve kontrol altına almaya çalışır.
- Yangın içerisinde kalmış herhangi bir canlı belirlediklerinde arama, kurtarma ve tahliye ekibine bildirerek kurtarılmasını sağlar.
- İtfaiye ekibi geldikten sonra söndürme çalışmaları itfaiye ekibine bırakılır, yalnızca yardım istendiği durumlarda itfaiye ekibine yardımcı olunur.
- Yangın bölgesinin çevresini güvenlik şeritleriyle çevirerek, ilgisiz şahısların yangın bölgesine girmesini engeller.
- Gelecek itfaiye ve ambulans araçlarına yardımcı olmak amacıyla güzergâh üzerindeki araçların ve diğer engellerin kaldırılmasını sağlayarak yol gösterir.
- Yangın söndürüldükten sonra çevre güvenlik önlemlerini sürdürerek yangın yerinin temizlenmesini sağlanması ve diğer ekiplerle birlikte yangının çıktığı yer, çıkış nedeni, yangın söndürme çalışmaları, yangın sonrası maddi hasar ve diğer kayıplarla ilgili belirlenmesi ve rapor hazırlaması hususlarında yardımcı olur.

YANGIN SÖNDÜRME EKİBİ			
Ekipteki Görevi	Adı Soyadı	Görevi	Telefonu
Ekip Amiri	Murat KALA	Tüm Bina	212 285 61 08
Ekip Üyeleri	Mesut DEMİR	Kat.2	212 285 61 08
	Erdal TÜZEL	Kat.1	212 285 61 08

6.3.3.4. Koruma Ekibinin Görevleri:

- a) Arama ve kurtarma ekipleri tarafından kurtarılan başta canlılar olmak üzere makine, teçhizat ve eşyaların korunmasından sorumludur.
- b) Kurtardıkları canlıların ilk yardımı için ilk yardım müdahale bölgesine taşınmasını sağlar.
- c) İtfaiye ekibi geldikten sonra itfaiye ekibine tahliye çalışmalarında yardımcı olur.

KORUMA EKİBİ			
Ekipteki Görevi	Adı Soyadı	Görevi	Telefonu
Ekip Amiri	Prof. Dr. Tolga GÖRÜM	Tüm Bina	212 285 61 08
Ekip Üyeleri	Arş.Gör.Songül SÖNMEZ	Kat.2	212 285 61 08
	Arş.Gör.Denizhan GÜVEN	Kat.1	212 285 61 08

6.3.3.5.İlk Yardım Ekibinin Görevleri

- İlk yardım müdahalesi gerektiren acil durumlarda ilk müdahaleyi yaparak en seri şekilde en yakın sağlık merkezine gönderilmelerini sağlar.
- Olay yerine gelecek olan ambulans ve sağlık ekibine, ilkyardım ekibi yardımcı olur.
- Acil durumda profesyonel ekipler gelene kadar yaralının hayatta kalmasını sağlayacak ilk müdahaleyi yapmaktan sorumludur.
- Acil durumda diğer çalışanların yaralıya zarar vermesini önlemekten sorumludur.
- Acil durum nedeniyle hastaneye sevk edilen personelin hangi hastanelere gönderildiğinin kayıtlarını tutulmasından, yönetime ve kriz masasına bu bilgileri vermekten sorumludur.

İLK YARDIM EKİBİ			
Ekipteki Görevi	Adı Soyadı	Görevi	Telefonu
Ekip Amiri	Prof. Dr. Mehmet Akif SARIKAYA	Tüm Bina	212 285 61 08
Ekip Üyeleri	Arş.Gör. Dila Doğa GÖKGÖZ	Kat.2	212 285 61 08
	Handan KASARCI ÖZCAN	Kat.1	212 285 61 08

6.3.3.6. İletişim Ekibi:

- Alarm ve haberleşme, tesiste bulunan alarm sistemi, telsiz, telefon aracılığıyla yürütülecektir. Yerleşke dışında çalışanlarla, kurumlarla telefon ile irtibat kurulacaktır. Telefon ile irtibat kurulamaması durumunda varsa, ulaşılabilirse polis telsizi ile resmi kurumlarla haberleşme yürütülmeye çalışılacaktır.
- Acil durumu ilk fark eden görevlinin telefonla, düdükle, sözle yerleşke içindeki çalışanları, ziyaretçileri uarması, durumu İş sağlığı ve güvenliğine ve acil durum ekipler amirine ihbar etmesi, bildirmesi gerekir.
- Acil durumu ilk fark eden en yakın alarm butonuna basar.
- Acil durumlarda acil durum ekipler amiri ile acil durum ekipleri arasında etkili bir iletişim tesis edilir ve kesintisiz sürdürülür.

- Acil durumlarda acil durum ekipleri ile acil durum ekipler amiri arasındaki telefon ve telsiz konuşmaları kayıt altına alınır. Bunun için devreye girecek bir kayıt sistemi yoksa konuşmalar yazılı olarak kayıt altına alınır.

İLETİŞİM EKİBİ			
Ekipteki Görevi	Adı Soyadı	Görevi	Telefonu
Ekip Amiri	Prof. Dr. Tolga GÖRÜM	Tüm Bina	534 073 51 10
Ekip Üyesi	Dr. Öğretim Üyesi Emrah ÇORAMAN	Tüm Bina	532 697 38 38

6.3.4. ACİL DURUM MÜDAHALE YÖNTEMLERİNİN BELİRLENMESİ

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik'in 10 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca; işveren tarafından acil durumların meydana gelmesi halinde uyarı verme, arama, kurtarma, tahliye, haberleşme, ilk yardım ve yangınla mücadele gibi uygulanması gereken acil durum müdahale yöntemlerinin belirlenmesi ve yazılı hale getirilmesi gerekmektedir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik'te de belirtildiği üzere işyerinde herhangi bir acil durum meydana geldiğinde yapılacakların önceden planlanması açısından acil durum müdahale yöntemlerinin oluşturulması önemlidir. Oluşturulan bu yöntemler acil durum planlarında belirtilir ve acil durumlarla ilgili işyerlerinde çalışanlara bilgi ve eğitim verilirken de bu yöntemlere yer verilir.

Acil durum meydana geldiğinde müdahale esnasında da birçok olumsuzlukla karşılaşılabilir. Bunlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Zorlu müdahale şartları; yakından müdahale edememe, ulaşım zorlukları, açık alanlarda zorlu hava şartları, başka yüksek riskli durumlar (hasar görmüş bina çökmesi, kimyasal madde patlamaları vb.)
- Duygusal ve psikolojik olumsuz etkiler; ölü ve yaralı sayısının çokluğu, insanların hayatlarının kurtarılması için hissedilen büyük sorumluluk, zaman kısıtı vb.
- Fiziksel yorgunluk; müdahale esnasında yapılan taşıma işlemleri, uzun müdahale saatlerinden kaynaklanan bitkinlik durumları vb.

Acil durum müdahale yöntemleri işyeri için belirlenen her acil durum için oluşturulur. Bu yöntemler süreç akış şemaları şeklinde veya makine ve ekipmanların üzerinde yer alan talimatlar gibi maddeler halinde de hazırlanabilir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde belirtildiği üzere acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulurken 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri de ayrıca dikkate alınır

Bu çalışmada ele alınan her acil durum için müdahale yöntemleri oluşturulmuştur. Bunlardan bazıları süreç akış şemaları şeklinde, bazıları ise talimat formları şeklinde maddeler halinde sıralanmıştır. Ele alınan acil durumlar için hazırlanan yöntem ve prosedürler örnek amaçlı hazırlanmış olup değiştirilebilir veya geliştirilebilir.

6.3.4.1. Yangın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Yangın: Maddenin ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal bir olaydır. Yanma olayının oluşabilmesi için; yanıcı madde, ısı ve oksijenin bir arada bulunması gerekir.

Yangın Sınıfları: Yangınların birbirinden farklı davranışlar, gösterdiği görülmektedir. Her yangının oluşumu, gelişimi farklı farklı tezahür etmesine rağmen bu farklılığın yanıcı maddeden kaynaklandığı bilinmektedir. Bu nedenle yangın; yanıcı maddenin fiziksel özelliklerine göre dört kategoride incelenmektedir.

A Sınıfı Katı Yanıcı Maddeler Yangını (ADİ YANGINLAR): Artık olarak karbon tabakası bırakan ve genelde korlu olarak yanan katı yanıcı maddelerin tutuşması ile oluşan yangınlardır. Metallerin dışındaki yanıcı katı maddeleri kapsar. Odun, kömür, kâğıt, tekstil maddeleri, kauçuk bazı örneklerdir. Bu yanıcılar için yanmaya devam etme özelliklerine sahiptirler. Yani yanma yüzeyde sınırlı olmayıp maddenin iç hücrelerine doğru devam etmektedir. Naftalin, zift gibi yanarken eriyen A sınıfı içinde değerlendirilen yanıcılarda vardır. Bu tip yanıcılarda yanma derinliklere nüfuz edemeden yüzeyde oluşur.

B Sınıfı Sıvı Yanıcı Maddeler Yangını (AKARYAKIT YANGINLARI): Yanıcı sıvıların oluşturduğu bu yangınlar genellikle petrol türevi ve bitkisel yağların tutuşması ile oluşan yangınlardır. Ancak B sınıfı yangınları yine yanıcı madde özelliklerine göre kendi içinde de üç kategoride düşünmek doğru bir değerlendirme olur. Birincisi su ile karışmayan ham petrol, benzin gaz yağı, makine yağları, laklar vb. sıvılar. İkincisi su ile hemen karışan (suda çözülen) alkol vb. sıvılar. Üçüncüsü ise katran, asfalt, gres vb. ağır yağlardır. B sınıfı yangınlarda yanma yüzeydedir. Yani ısınan sıvıdan çıkan buharlar yanar.

C Sınıfı Gaz Yanıcı Maddeler Yangını (GAZ YANGINLARI): Yanabilen gazların oluşturduğu yangınlardır. Bütan, eter, aseton, likit petrol gazı, (LPG veya SPG) havagazı, doğal gaz vb. gaz yanıcılar bu sınıfa örnek bazı gazlardır. C sınıfı yangınlarda yanma gazın sızdığı yüzeydedir.

Gaz basıncının atmosfer basıncından fazla olduğu yerlerde böyle devam eder. Gaz ve atmosfer basıncının eşit olduğu yerlerde yanma bütün bölgede devam eder. Gaz, depo vb. kapalı yerlerde ise bu durumda yanma bölgesindeki hızlı yanma basıncını yenecek açıklık (havalandırma) yoksa patlama kaçınılmazdır. Elektrikli makine ve hassas cihazların yangınlarını da bu sınıfa dâhil edebiliriz.

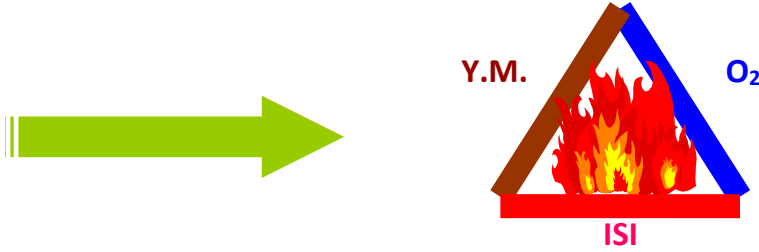
D Sınıfı Hafif Metal Yangınları: Özel yangınlar olarak ta nitelendirilen D sınıfı yangınlar gelişen teknoloji ile endüstriyel çevrelerde görülmeye başlayan yangınlardır. Bu yangınlar Magnezyum, Alüminyum, sodyum, zirkonyum vb. hafif metallerin yanması ile oluşur.

Ayrıca Elektrik trafo, pano vb. gibi yerlerde çıkan yangınlar için "**E Sınıfı Yangın**" tanımlaması kullanılmaktadır. Su ve su bazlı köpük elektrik kaynaklı yangınlarda kesinlikle kullanılmamalıdır.

F Sınıfı Yağ (Eysel ve Sanayii Yağları) Yangınları: Sanayide veya ulaşım araçlarında kullanılan madeni yağların ve mutfaklarda kullanılan sıvı (Ayçiçek, mısırözü, zeytin yağları vb.) veya katı (margarin, tereyağı vb.) pişirme yağlarının yanması ile meydana gelen yangınlardır. Söndürme ajanı olarak su ve su içeren köpük kesinlikle kullanılmamalıdır. Söndürme yöntemi olarak oksijensiz bırakarak boğma yöntemi veya alkali tuzlardan oluşan basınçlı solüsyon uygulanır.

Yangın Söndürme Prensipleri:

Yangının sınıfı ne olursa olsun söndürme prensipleri ortaktır. Bu prensip yanmayı meydana getiren üç unsurdan yanıcı maddeyi, oksijen veya ısıyı ortadan kaldırmaktır.

Yanıcı Maddeyi Yok Etmek

- Yanıcı maddeyi ortadan kaldırmak
- Yanıcı maddeyi ısıdan ayırmak
- Ara boşluğu meydana getirmek

Isıyı Yok Etmek

- Su ile soğutmak
- Yanıcı maddeyi dağıtmak
- Kuvvetli üflemek

Oksijeni Yok Etmek

- Örtmek
- Boğmak
- Oksijeni azaltmak

Yanıcı maddeyi ortadan kaldırmak: Kırıp parçalamak, ayırmak veya sıvı akıcıyı kesmek suretiyle yanıcı maddeleri bazen ortadan kaldırmak mümkün olsa da, yanıcıların ağır ve taşınmaz mallar olduğu düşünülürse her zaman uygulama alanı bulunmayabilir.

Isıyı ortadan kaldırmak: Her yanıcı maddenin bir yanma ısısı olduğuna göre, yanan maddeleri bu ısının altına kadar soğutmak yangını söndürmek için iyi bir yöntemdir.

Oksijeni ortadan kaldırmak: Yangın mahalline ağır ve yanmaz gazlarla aerosol sıvılar sevk etmek havada bulunan yaklaşık %21 oranındaki oksijen azaltılarak ortadan kaldırılmasını sağlar.

YANGIN SÖNDÜRME TÜPÜ KULLANMA

Yangın Sınıflarına Göre Kullanılan Söndürücü Çeşitleri:

1. Katı yanıcılar	: Su ve sulu çözeltiler	Kimyasal Toz	Köpük
2. Sıvı Yanıcılar	: Kimyasal Toz	Karbondioksit	Köpük
3. Gaz yanıcılar	: Kimyasal Toz	Karbondioksit	Köpük
4. Elektrik yangınları	: Karbondioksit (olmadığı durumlarda kimyasal toz)		
5. Yağ Yangınları	: Hava ile teması kesme	Alkali tuzlu solüsyonlar	

Yangın Çeşitleri	A	B	C	D	E	F
Cinsi	Katı	Sıvı	Gaz	Metal	Elektrik	Yağ
Yanıcı Madde	Kağıt, Odun, Ahşap, Kumaş, Pamuk vb.	Boya, Tiner, Yağ, Akaryakıt vb.	Doğalgaz, Metan. LPG, Propan, Asetilen vb.	Magnezyum, Alüminyum, Sodyum vb.	Elektrik	Madeni Yağlar Mutfak Yağları
Söndürme Yöntemi	Soğutma, Yanmayı Engelleme	Engelleme, Boğma, Soğutma	Engelleme	Soğutma, Boğma	İlk iş elektriğin kesilmesi	Boğma Alkali Tuzlu Solisyonlar
Kullanılan Söndürücü	Su, ABC tozlu ve köpüklü söndürücü,	ABC ve BC tozlu, halon gazlı, CO ₂ ve köpüklü söndürücü	ABC ve BC tozlu, halon ve CO ₂ gazlı söndürücü	Sadece D tozlu söndürücü	ABC ve B tozlu, halon gazlı söndürücü	F veya ABF tipi söndürücü

Yangın Türleri	Katı Yangını	Sıvı Yangını	Gaz Yangını	Metal Yangını	Elektrik Yangını	Yağ Yangını
Söndürücüler ve Renk Kodları	A	B	C	D	E	F
Su 	✓					
Kimyasal Toz (ABC) 	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kimyasal Toz (D)				✓		
Islak Kimyasal 	✓					✓
Köpük 	✓	✓				
Karbondiyoksit 		✓	✓		✓	

- Elle taşınabilen seyyar yangın söndürücü tüpleri, mümkünse duvar/direk üzerine yerden en fazla 90 cm yükseklikte asılacaktır. Ancak; asılma imkânı yoksa paslanmayı önlemek üzere tüp altlarına tahta, plastikten veya metal altlık konulacak, basınç göstergesi yerden 90 cm olacak şekilde yerleştirilecektir.
- Çöp kutuları kontrollü olarak ve dolmasını beklemeden her gün akşam boşaltılacaktır.
- Yangın mahallerinde kurtarılması gereken eşya, dolap ve kasa üzerine **"YANGINDA İLK ÖNCE KURTARILACAKTIR"** yazılı etiketler konulacaktır.

Yangın Esnasında Hareket Tarzı

Eğer yangın işletmenin tamamını ve tüm personeli tehdit edici boyutta ise,

- En yakın yangın alarm düğmesine basılır ve yüksek sesle “Yangın var herkes dışarı çıksın” diye bağırılır veya uyarıcı yardımcı alet kullanılarak da uyarı yapılabilir.
- Elektrik Bakım Sorumlusu tarafından İşletmemizin elektrikleri kesilir. Yangına kesinlikle elektrikler kesilmeden müdahale edilmez.
- Kurtarma ekibi kurtarılması gereken malzemeleri kurtarır ve yangının yayılmamasına sebep olacak yanıcı, parlayıcı, patlayıcı malzemeler uzaklaştırılır.
- İlk yardım ekibi yaralananlara ilk yardım müdahalesi yapmak için müdahale ekipmanlarını alarak olay mahalline gelir ve hazır bekler.
- Yaralananlara ilk yardım yapıldıktan sonra “112” Acil Servis aranır ve yaralının hastaneye sevkı sağlanır.
- Mevcut imkânlarımızın yeterlilik durumuna göre Yönetim kararı ile “110” no’lu telefon aranarak itfaiyeden yardım istenir. İtfaiyeye haber verilirken; Arama öncesi yangının yeri, cinsi (yakıt, ahşap, kimyasal madde vb.) yanan maddenin ne olduğu (elektrik hatları veya elektrik pano yangını vb.) ve yangının durumu net ve doğru biçimde tespit edilmeli ve aktarılmalıdır.
- İtfaiye geldiğinde acil durum ekipleri itfaiye ekibi ile koordineli çalışarak itfaiyenin yangını söndürmesine yardım ederler.

Eğer yangın büyük değil ve geneli tehdit edecek boyutta değilse,

- Yangının bulunduğu bölgedeki personel o anki en yetkili kişi tarafından tehlikeli bölgeden uzaklaştırılır.
- Acil durum ekibindeki personelin toplanması sağlanır.
- Elektrik Bakım Sorumlusu ve Yardımcısı tarafından yangın bölgesinin elektrikleri kesilir.
- Yangın söndürme ekipleri yangın söndürme tüpleri ile müdahale ederken, koruma ve kurtarma ekipleri değerli evrak ve malzemeleri uzaklaştırır.

			
Yangın söndürme tüpünün üzerindeki metal pimi çek.	Yangın söndürme tüpünün hortumunu ateşin kaynağına doğru yönelt.	Yangın söndürme tüpünü belli bir mesafeden rüzgârı arkanıza alarak ateşin kaynağına sık.	Yangın sönüncüye kadar süpürür gibi yaparak, söndürücü maddeyi sıktığınız alana yay.

YANGIN	1. Telaşlanmayınız, yangını çevrenize ve sorumlu kişilere duyurunuz.	Siren Sistemi Ses (Bağırma)	Tüm Çalışanlar
	2. Eğer yangın kendi imkânlarınızla söndüremeyecek kadar büyük ise; en kısa ve doğru olarak adrese, yangın cinsini (elektrik, bina, akaryakıt vb.) belirtmek suretiyle itfaiyeye haber veriniz.	Alo İtfaiye 112	Yangın Söndürme Ekibi
	3. Doğalgaz vanalarını, elektrik şalterlerini, kapı ve pencereleri kapatınız.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	4. Yanıcı maddeleri uzaklaştırınız. Bunları yaparken kendinizi ve başkalarını tehlikeye atmayınız.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	5. Yangın tehlikesinde koşturmayı ve paniği engelleyiniz. Tüm personeli toplanma bölgesinde toplayınız.	-	Koruma ekibi
	6. İtfaiye gelinceye kadar Acil Durum Ekipmanları kullanma talimatına uygun olarak yangını söndürmeye çalışınız. İtfaiye geldikten sonra İtfaiye ekibinin emrine giriniz.	Acil durum dolabı, Yangın Tüpleri, Yangın Dolapları	Yangın Söndürme Ekibi
	7. Görevlilerden başka kişilerin yangın sahasına girmesine engel olunuz.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	8. Önce canlıları ve daha sonra kıymetli eşya ve dokümanları kurtarınız.	Acil durum dolabı	Koruma ekibi
	9.Yaralılara ilkyardım müdahalesini yapınız.	İlk yardım dolabı	İlkyardım Ekibi

TEDBİRLER	OLMASI GEREKEN	MEVCUT DURUM
Yangın Söndürme Cihazı	Her 250m ² ye 1 adet 6Kg. ABC Kuru Kimyevi Yangın Söndürme cihazı uygun yerlere yerleştirilmeli	20 adet 6 kg ABC Kuru Kimyevi Yangın Söndürme cihazı uygun yerlere yerleştirilmiştir.
Sulu söndürme sistemi yangın dolabı	Yangın dolabı	Yangın dolabı mevcuttur ancak aktif değildir. Bu durumla ilgili olarak İBB İtfaiye Daire Başkanlığı'ndan durum tespit raporu beklenmektedir.
Sprinkler	Yangın yükü yüksek olan yerlerde inşa edilmelidir	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.
Personel eğitimi	Personel yangın teorik ve pratik eğitimi almış olmalı	Personel eğitimlerine başlanmıştır.
Bina ve eklentilerin durumu	Çatı, acil çıkış kapıları yanmaz malzemelerden yapılmış olmalı, kapılar dışarı yönde açılmalıdır.	Olması gerektiği gibidir.
Tatbikat	Yılda bir kez yangın tatbikatı yapılmalı	Yangın tatbikatı henüz yapılmamıştır.
Paratoner	Birimlerde paratoner olmalı ve her yıl kontrol ettirilmelidir.	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.

6.3.4.2.Parlama ve Patlama İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

- Patlama anından hemen sonra en yakındaki acil durum düğmesine basılmalıdır.
- İtfaiye ve diğeri acil durum servisleri aranarak patlama ve yaralılar hakkında bilgi verilmelidir.
- Acil durum ekiplerinin talimatları çerçevesinde gösterilen doğrultuda acil çıkıştan çıkarak güvenli yere gidilmelidir. Burada yapılacak sayıma dâhil olunmalıdır.
- Acil durum ekiplerinden belirlenen personel, işyerinin doğalgazını, elektriğini kesmelidir. Patlayıcı kimyasalların tehlike teşkil edip etmediğini kontrol ederek hareket etmelidir.
- Yangınla mücadele ekibi, patlamadan sonra yangın çıkmasını veya büyümesini önlemek için acil durum ekipmanlarıyla söndürme işlemlerine başlamalıdır.
- Arama kurtarma ve tahliye ekibi, çalışanların, patlamanın olduğı bölgeden ve tüm işyerinden tahliye edilmesini ve güvenli yere ulaşmalarını sağlamalıdır. Yaralı olmayanlara güvenli yer konusunda yardımcı olduktan sonra yaralıların arama ve kurtarma işlemlerine aldığı eğitim çerçevesinde başlamalıdır.
- İlyardım ekibi, yaralılara ilk müdahaleyi yapmalıdır.
- Patlamayla ilgili görevlilere bilgi verilmelidir. Sonrasında hazırlanan raporlara katkı sağlanmalıdır

ACİL DURUM	YAPILACAK FAALİYET	METOT	SORUMLU
PARLAMA VE PATLAMA	1. Telaşlanmayınız, parlama ve patlama esnasında çevrenize ve sorumlu kişilere duyurunuz.	Siren Sistemi Ses (Bağırma)	Acil Durum Ekibi
	2. Parlama ve patlama tehlikesinde koşuşturmayı ve paniğı engelleyiniz. Tüm personeli toplanma bölgesinde toplayınız	-	Koruma ekibi
	3. Doğalgaz vanalarını, elektrik şalterlerini, kapı ve pencereleri kapatınız.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	4. Yanıcı ve patlayıcı maddeleri uzaklaştırınız. Bunları yaparken kendinizi ve başkalarını tehlikeye atmayınız.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	5. İtfaiye gelinceye kadar Acil Durum Ekipmanlarını kullanma talimatına uygun olarak yangını söndürmeye çalışınız. İtfaiye geldikten sonra İtfaiye ekibinin emrine giriniz.	Acil durum dolabı, yangın tüpleri, yangın dolapları	Yangın Söndürme Ekibi
	6. Önce canlıları ve daha sonra kıymetli eşya ve dokümanları kurtarınız.	Acil durum dolabı	Koruma ekibi
	7.Yaralıları ilkyardım müdahalesini yapınız.	İlk yardım dolabı	İlyardım Ekibi
	8. Olayın olduğı bölgeye görevlilerden başkasının girişine engel olmak için koruma bandı çekiniz.	Acil durum dolabı (koruma bandı)	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	9. Patlama sonrası yangın çıkmamış ise, Acil Durum Ekibinin talimatına göre hareket et.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi

TEDBİRLER	OLMASI GEREKEN	MEVCUT DURUM
Patlamadan korunma dokümanı	Kazan dairesi ve patlayıcı, parlayıcı malzemelerin bulunduğu alanlar için patlamadan korunma dokümanı hazırlanmalı	Hazırlanma aşamasındadır
Yanıcı sıvı, toz veya gaz ölçümü	Toz veya gaz ölçümü yapılmalı standart değerlerle karşılaştırılmalı	Ölçüm yapılmamıştır

6.3.4.3. Deprem İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Deprem Öncesinde Yapılacaklar:

- Mevcut binaların dayanıklılığı artırılır.
- Yerleşim planı hazırlanır.
- İşyeri ve binalardaki yaşamsal tehdit veya ekonomik kayba yol açabilecek nesneler sabitlenir.
- Çalışanlara acil durumda araması gereken numaraları öğretilir.
- Aydınlatmalar sabitlenir.
- Dolap üzerine konulan eşya ve büro malzemeleri kayarak düşmelerini önlemek için plastik tutucu malzeme veya yapıştırıcılarla sabitlenir.
- Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyaları birbirine ve duvara sabitlenir. Eğer sabitlenen eşya ve duvar arasında boşluk kalıyorsa, çarpma etkisini düşürmek için araya bir dolgu malzemesi konulur.
- Tavan ve duvara asılan avize, klima vb. cihazlar bulundukları yere ağırlıklarını taşıyacak şekilde duvar ve pencerelerden yeterince uzağa ve kanca ile asılır.
- İçinde ağır eşyalar bulunan dolap kapakları mekanik kilitler takılarak sıkıca kapalı kalmaları sağlanır.
- Tezgah üzerindeki kayabilecek eşyaların altına metal profil koyarak bunların kayması önlenir.
- Zehirli, patlayıcı, yanıcı maddeler düşmeyecek bir konumda sabitlenir ve kırılmayacak bir şekilde depolanır. Bu maddelerin üzerlerine fosforlu, belirleyici etiketler konulur.
- Rafların önüne elastik bant ya da tel eklenebilir. Küçük nesneler ve şişeler, birbirlerine çarpmayacak ve devrilmeyecek şekilde, kutuların içine yerleştirilir.
- Gaz kaçağı ve yangına karşı, gaz vanası ve elektrik sigortaları otomatik hale getirilir.
- Binadan acilen çıkmak için kullanılacak yollardaki tehlikeler ortadan kaldırılır, bu yollar işaretlenir, çıkışı engelleyebilecek eşyalar çıkış yolu üzerinden kaldırılır.
- Geniş çıkış yolları oluşturulur. Dışa doğru açılan kapılar kullanılır, acil çıkış kapıları kilitli olmamalıdır. Acil çıkışlar aydınlatılır.
- Önemli evrakların (kimlik kartları, tapu, sigorta belgeleri, sağlık karnesi, diplomalar, pasaport, banka cüzdanı vb.) kopyaları hazırlanarak su geçirmeyecek bir şekilde saklanır.

Deprem Sırasında Yapılacaklar;

1. Bina içinde;

- Kesinlikle panik yapılmamalı
- Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalı
- Varsa sağlam sandalyelerle desteklenmiş masa altına veya dolgun ve hacimli koltuk, kanepenin içi dolu sandık gibi koruma sağlayabilecek eşya yanına çömelerek hayat üçgeni alanı oluşturulmalıdır. Baş iki el arasına alınarak veya bir koruyucu (yastık, kitap vb.) malzeme ile korunmalıdır. Sarsıntı geçene kadar bu pozisyonda beklenmelidir.

Hayat üçgeni alanı

ÇÖMEL – KORUN - BEKLE

ÇÖMEL

Çömelerek hedef küçültmek, üzerinize doğru düşecek unsurların sizi yaralama riskini azaltır.

KORUN

Kollarınızla baş ve boynunuzu kapatın. Cama arkanızı dönün. Bir siperin yanında ya da altında CENİN pozisyonu olarak kendinizi koruyun. Bu siper masa, konsol, sandalye olabilir.

CENİN POZİSYONU

BEKLE

Sarsıntı bitene kadar tutunarak bekleyin. Sarsıntı sırasında koşmak, merdivenden inmek tehlikelidir.

- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- Pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.
- Telefonlar acil durum ve yangınları bildirmek dışında kullanılmamalıdır.
- Kibrit, çakmak yakılmamalı, elektrik düğmelerine dokunulmamalıdır.
- İş aletlerinin bulunduğu yerlerde; ocak, fırın ve bu gibi cihazlar kapatılmalı, dökülebilecek malzeme ve maddelerden uzaklaşılmalıdır.
- Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanalarını kapatılmalıdır.
- Diğer güvenlik önlemleri alınarak, gerekli olan eşya ve malzemeler alınarak bina daha önce tespit edilen yoldan derhal terk edilip toplanma bölgesine gidilmelidir.

2. Açık Alanda;

- Enerji hatları ve direklerinden, ağaçlardan, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşılmalıdır. Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olunmalıdır.
- Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olunmalıdır.
- Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olunmalıdır.

Deprem Sonrasında Yapılacaklar:

- Sakin olun
- Sarsıntı sona erdiğinde, binanın gerekli noktalarında işaretlenmiş olan tahliye kapılarını kullanarak ve görevlilerin yönlendirmelerine uyarak bina dışında belirtilmiş tahliye alanlarına çıkın. Çıkanların önünü kapatmamak için tahliye kapılarının önünde durmayın.
- Deprem sonrasında kibrit, çakmak gibi patlamalara neden olabilecek nesneleri kullanmayın. Işık kaynağı olarak sadece fener kullanın.
- Bina yıkılmamış olsa bile herhangi birinin üzerine düşecek ağır bir cisim onun yaralanmasına neden olabilir.
- Ana şoktan sonra gelecek olan artçı şoklar hasar görmüş binaları yıkabilir. Binaya girmeden önce çok iyi kontrol edin. Hasar varsa kesinlikle içeri girmeyin.
- Deprem sonrasında dışarı çıktıktan sonra binanızın önünde beklemeyin.
- Gaz, su, elektrik tesisatlarını hızlı bir şekilde kontrol edin, hasar varsa kapatın.
- Telefonu acil durumlar dışında kullanmayın.
- Etrafınızdakilerin güvende olup olmadığını kontrol edin.
- 72 saat içinde bölgeye yardım gelmeyecekmiş gibi hazırlıklı olun.
- Hasarlı binalardan uzak durun.
- Depremın ilk saatlerinde, telefonların kullanılamaz hale gelmesinden dolayı acil durumla dışında sebebi ne olursa olsun telefonları kullanmayın, yakınlarınız aramayın.

Enkaz Altında İseniz

- Kıpırdayacak durumunuz varsa ve kesin bir çıkış yolu görebiliyorsanız hareketlenin. Aksi takdirde pozisyonunuzu koruyun ve sakın olun. Fazladan her çaba, size gelecekte gerekli olacak enerjiyi ve suyu tüketecektir.
- Dışarıdan bir müdahale sesi duyana kadar bağırmaya çalışmayın. Bu enerjinizi zamansız tüketmenize yol açacaktır. Bir ses duyduğunuzda cevap verin ve pozisyonunuzu anlatmaya çalışın.
- İlerleyen saatlerde dışarıya ses verebilecek bir ses kaynağı yaratma yolu bulun. Tencere benzeri bir metale vurulacak bıçak sapı, sert bir yüzeye vurabileceğiniz diğer sert bir cismin olup olmadığını kontrol edin. Çünkü saatler geçtikten sonra böyle bir şey edinme gücünü kaybetmiş olabilirsiniz.
- Kurtarma ekipleri, olay yerine ulaştıklarında bakacakları ilk yer enkaz üzerinde kabarmış bölgelerdir. Kabaran bu bölgeler muhtemel yaşam üçgenlerinin olduğu noktalardır. (Buzdolabı, çelik para kasası, demir dolap vb.) Böyle bir pozisyona sahipseniz, ilk ulaşılabilecek kurtarma bölgesinde olduğunuz demektir.

ACİL DURUM	YAPILACAK FAALİYET	METOT	SORUMLU
DEPREM	1. Sarsıntı halinde koşuşturmayı ve paniği engelleyiniz. Tüm personeli toplanma bölgesinde toplayınız.	Siren Sistemi, Ses (bağırma)	Koruma ekibi
	2. Olay anında toplanma bölgesinde oluşabilecek dış tehlikelere karşı (hırsızlık, yağma vb.) önlem alınız.	-	Koruma ekibi
	3. Tüm bölümler gözlemlenerek, oluşan veya oluşabilecek patlama, parlama veya alevlenme gibi durumlar için önlem alınız.	Acil durum dolabı, yangın tüpleri, yangın dolapları	Yangın Söndürme Ekibi
	4. Tüm bölgelerdeki gaz vanalarını, elektrik şalterlerini kapatınız.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	5. Dolaplardan ya da tavandan bir şeyler düşüyorsa, sağlam bir masanın yanında cenin pozisyonu alınız.	-	Tüm personel
	6. Önce canlıları ve daha sonra kıymetli eşya ve dokümanları kurtarınız.	Acil durum dolabı	Koruma ekibi
	7. Yaralılara ilkyardım müdahalesini yapınız.	İlkyardım dolabı	İlkyardım Ekibi

TEDBİRLER	OLMASI GEREKEN	MEVCUT DURUM
Eğitim	Çalışanlar depremle ilgili bilgilendirilmeli	Çevrimiçi eğitim duyuruları yapılacaktır
Tatbikat	Yılda bir kez deprem tatbikatı yapılmalı	En son 2019 yılında yapılmıştır.
Bina ve eklenti durumu	Deprem yönetmeliğine uygun olmalı	Olması gerektiği gibidir
Devrilecek cisimlerin sabitlenmesi	Depremde devrilip tehlike oluşturabilecek malzemeler sabitlenmeli	Sabitlenmemiştir

6.3.4.4. Sel ve Su Baskını İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

- Şiddetli yağışlar sırasında dış alanda bulunan tüm personel yağışlarda güvenli görülen yüksek ve kapalı yerlerde toplanarak yağışların geçmesini/dinmesini bekleyecektir.
- Arabada iseniz suya doğru araç kullanmayınız, araba stop ederse derhal arabayı terk ederek yüksek bir yere gidiniz.
- 3-Kapalı alanda iseniz acil çıkış için hazır olunuz, eğer vaktiniz var ise önemli, değerli malzeme ve cihazları alarak kapalı alanı terk ediniz ve yüksek bir yere gidiniz.

Sel-Su Baskını Sonrası Binalarda Kontroller

Şiddetli yağışlar sonrasında su basma olasılığı bulunan yerler, bakım onarım personeline eldeki plan ve sıra uyarınca süratle kontrol edilecektir. Yapılan kontrollerde su bastığı belirlenen yerlerde suyun tahliyesi gerçekleştirilecektir.

Sel-Su Baskını Sonrası Donanım, Malzeme Kontrolleri

Sudan zarar görmesi olası tüm ekipman ve malzeme eldeki listeye göre bakım onarım ekiplerince kontrol edilerek varsa arızaların giderilmesi sağlanacaktır. Bozulan ya da kullanılamaz hale gelen malzemeler uygun şekilde bertaraf edilecektir. Selden etkilenen elektrik pano ve veya trafoları devre dışı bırakılacaktır.

Sel-Su Baskını Sonrası Ulaşım

Rutin tesis yollarının sel/su baskınından zarar görmüş olması durumunda alternatif yolların kullanılabilir durumda olduğunun Acil Müdahale Ekibi görevlilerince saptanmasının ardından bu yollar ulaşım için kullanılabilir.

ACİL DURUM	YAPILACAK FAALİYET	METOT	SORUMLU
SEL VE SU BASKINI	1. Telaşlanmayınız; Eğer sel veya su baskını çok şiddetli ve büyük ise durumu çevrenize ve sorumlu kişilere duyurunuz.	Siren Sistemi Ses, telefon, vb.	Acil Durum Ekibi
	2. Olayın olduğu bölüm personelini toplanma bölgesinde toplayınız.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	3. Trafodan enerjiyi kesiniz ve gaz vanalarını kapalı duruma getiriniz.	-	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	4. Olay kontrol edilemeyecek şiddette ise Sivil Savunmaya haber veriniz.	-	Acil Durum Ekibi
	5. Açık pencere ve kapıları kapatarak yayılmasını engelleyin.	-	Acil Durum Ekibi
	6. Önce canlıları ve daha sonra kıymetli eşya ve dokümanları kurtarınız.	Acil durum dolabı	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi
	7.Yaralılara ilkyardım müdahalesini yapınız.	İlk yardım dolabı	İlkyardım Ekibi
	8.Fabrika binasına su girecek yerlere bariyerler kurunuz.	Kum, taş, tahta vb.	Arama Kurtarma ve Tahliye ekibi

TEDBİRLER	OLMASI GEREKEN	MEVCUT DURUM
Çatı	Çatı tekniğine uygun ve işlevini görüyor olmalı	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.
Su motoru	Su tahliyelerinde kullanılmak üzere taşınabilir su pompası	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.
Bina ve eklentilerin durumu	Düşük kotlara set olması, bodrum katları için ters eğim veya su gideri	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.
Giriş kapısı	Su basmanı olmalı	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.
Su mazgalları	Yeterli büyüklükte ve her daim temiz olmalı gideri açık olmalı	Olması gerektiği gibidir

6.3.4.5. Hortum İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Eğer kapalı alanda iseniz;

- 1- Sakin olun ve yönetimin talimatlarını bekleyiniz,
- 2- Bina içinde veya kapalı alanda kalınız, dışarı çıkmayınız,
- 3- Eğer ortam sıcaklığı uygun ise gereksiz ve kullanılmayan odaları mahalleri kapatınız,
- 4- Mevcut ise havlu veya uygun malzemeler ile kapı altlarını kapatınız, pencereleri kapatınız.
- 5- Yiyecek ve içecek var ise vücudunuzun ısı ve enerji ihtiyacı için kullanınız.

Eğer dışarıda iseniz;

1-Korunaklı bir alan bulunuz, vücudunuzun her tarafını kapatacak şekilde önlem alınız,

2-Bir araçta iseniz, aracı terk etmeyiniz, saatte bir 10 dakika aracınızı çalıştırınız, araç camını az miktar aralayınız, dışarıdan görünecek şekilde oturunuz, kan sirkülasyonu için zaman zaman egzersiz yapınız.

HORTUM-FIRTINA SIRASINDA VE SONRASINDA YAPILACAKLAR

Hortum ve Fırtına Öncesinde yapılacaklar

- Hortum ve fırtına öncesinde risk yaratabilecek malzeme, ekipman sahada güvenli yerlere çek,
- Acil Durum Koordinatörü sahada işi durdurur, personellerini kapalı alanlara sevk eder (idari bina vb.)

Hortum ve Fırtına Sırasında Personel Davranışları

Şiddetli fırtına ya da hortum çıktığının belli olması durumunda rutin çalışmaların tümü durdurulacaktır. Daha sonra tüm personel fırtına ve hortumlarda güvenli bölge olan idari binada toplanarak fırtınanın ya da hortumun geçmesi/dinmesi beklenecektir. Fırtına/hortum sırasında meraktan bile olsa pencereler önünde durulmayacaktır. Hiçbir şekilde ağaç diplerine sığınılmayacaktır.

Hortum ve Fırtına Sonrasında Enerji ve İletişim Hatları Kontrolü

Hortum/Fırtınadan hemen sonra bakım onarım ekipleri süratle ellerindeki yerleşim planına ve sırasına göre enerji ve iletişim hatlarında kırılma, kopma, olup olmadığını kontrol edeceklerdir. Hatlarda olabilecek kırılma ve kopmalar en kısa sürede onarılarak tesisin enerji kullanması ve iletişim kurması sağlanacaktır.

Hortum ve Fırtına Sonrası İlk Yardım Faaliyetleri

Hortum/Fırtınadan hemen sonra varsa yaralılara ilkyardımlar tesis ilkyardım ekibince yapılacaktır. İlk yardımın yeterli olmadığı durumlarda yaralılar uygun araçlarla en yakın sağlık tesislerine taşınacaktır. Hortum/Fırtına sırasında ya da sonrasında vefat etmiş olanlar bu işe uygun ceset taşıma torbaları ile en yakın hastane morguna götürülecektir.

Hortum ve Fırtına Sonrası Binalarda Kontroller

Hortum/Fırtınanın hemen sonrasında tüm binalar ofis personeli tarafından gözden geçirilecek kırılan camlar için camcı, ofis ekipmanları için bakım ekiplerinin sorumluluğunda gerekirse mobilyacı çağrılacaktır. Fırtına/hortum nedeniyle varsa uçuşan evraklar toplanarak dosyalanacaktır.

6.3.4.6. Yıldırım Düşmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Gök gürültülü / yıldırımlı yağışlar sırasında (şarjlı havalarda) açıkta bulunan tüm personel güvenli bölge olan kapalı binalarda (idari bina) toplanacaklar ve yağışların/şimşeklerin geçmesini bekleyeceklerdir. Hiç kimse açıkta bulunmayacak, şemsiye kullanmayacak ve hiçbir şekilde ağaç altında durmayacaktır. Yıldırım düşmesi sonucu etkilenen bölgeler de maddi kayıp tespiti yapılır.

6.3.4.7. Sabotaj İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Patlama sırasında ve sonrasında yapılacaklar

Tesiste bir patlama meydana geldiğinde acil durumu Acil Durum Koordinatörünce ve Acil Müdahale Ekip Sorumlusuna acil durum duyuru usullerine uygun olarak ilgililere bildirir. Acil durum organizasyonunda yer almayan personel kurumun belirlenmiş bulunan Acil Toplanma Bölgesine yönelir. Acil durum organizasyonunda yer alan personel ise patlamanın kaynağına, yerine ve sonuçlarına göre Acil Durum Koordinatörünün emirleri doğrultusunda hareket eder.

SABOTAJ VE BOMBA İHBARI ALINDIĞINDA UYGULANACAK USULLER:

- Sabotaj veya bomba ihbarı alındığında yetkili mercilere haber verilir. Güvenlik önlemi talebinde bulunulur.
- Kurum içinde veya sınır hattında şüpheli cisim, paket tespit edilirse derhal bölge karakoluna haber verilir. Şüpheli cisim veya pakete kesinlikle dokunulmaz, etrafında güvenlik çemberi oluşturulur, personelin yaklaşmasına müsaade edilmez.
- Şüpheli kişi tespiti var ise kılık kıyafeti, tipi, yüz şekli, dikkat çeken özellikleri not edilir, şüpheli hareketleri izlenir ancak yakalama veya müdahale girişiminde bulunulmaz, bölge karakoluna haber verilir.
- Güvenlik birimleri talep ettiğinde kullanılmak üzere Güvenlik kameraları kayıtları emniyete alınır.
- İşletme için kritik olan bölgeler kontrol altında tutulur.

Sabotajlar sırasında ve sonrasında yapılacaklar:

Yapılan sabotajın türüne göre işletmeye ve işletme personeline yapacağı olumsuz etkileri minimize edecek tüm çalışmalar derhal başlatılacaktır.

- Sabotaj Sonucu Yangın Olursa; Yangın Müdahale Planı devreye girecektir.
- Sabotaj Sonucu Patlama Olursa; Patlama Müdahale Planı burada da devreye sokulacaktır.
- Sabotaj Sonucu Elektrik Kesintisi Olursa; Sistem geçici olarak varsa jeneratörden beslenmelidir. Kurumda elektrikçi yok ise, elektrikçi aranılır ve elektrikçinin gelmesi beklenir. Elektrik kesilmesi gereken bölgelerin elektriğinin kesilmesi asıl panodan yapılmalıdır.
- Sabotaj Sonucu İçme Suları Kirliliği Olursa; İçme sularında olabilecek sabotajların resmi makamlarca anons edildiği andan itibaren güvenli kaynaklardan temin edilmiş damacana suları içme suyu olarak kullanılacaktır. Bu kapsamda tesiste her zaman yeteri kadar yedek damacana bulundurulmalıdır. Resmi makamlarca suların temiz olduğu anonsu yapılana kadar şebeke suları hiçbir şekilde kullanılmayacaktır.
- Başka Şeyler Olursa; Duruma göre Acil Durum Koordinatörü 'nün direktifleri doğrultusunda hareket eder.

ACİL DURUM	YAPILACAK FAALİYET	METOT	SORUMLU
SABOTAJ	1. Bomba İhbarı Alırsanız; a) Arayan kişiden alabileceğiniz kadar çok bilgi alınız. Arayan kişiyi, dediklerini kaydedebilmek için telefonda tutmaya çalışınız. Polisi ve işvereni haberdar ediniz. b) Bomba ihbarını aldıktan sonra, şüpheli hiçbir pakete dokunmayınız. Şüpheli paketin etrafını boşaltınız ve polise haber veriniz. Binayı tahliye ederken pencerelerin önünde durmaktan ve diğer tehlike potansiyeli bulunan alanlardan kaçınız. Acil durum ekiplerinin caddeleri kullanmalarını engellemeyiniz.	Polis İmdat :112	Acil Durum Ekibi
	2. Bina Patlamaları Sırasında; a) Binada bir patlama meydana gelmişse, binayı en kısa sürede ve sakın şekilde terk ediniz. b) Dolaplardan ya da tavandan bir şeyler düşüyorsa, sağlam bir masanın yanında cenin pozisyonu alınız. c) Eğer yangın çıkmışsa; yere yakın durunuz ve binayı en hızlı şekilde terk ediniz. Islak bir bezle ağzınızı burnunuzu kapayınız. Kapalı bir kapıya yaklaşırken, elinizin tersini kapıyı kontrol etmek için kullanınız. Eğer kapı sıcak değilse vücudunuzla destekleyerek kapıyı yavaşça açınız. Eğer kapı dokunulmayacak kadar sıcaksa, acil çıkış kapılarını kullanınız. d) Ağır duman ve gazlar öncelikle tavanda toplanır. Her zaman dumanın altında kalmayı deneyiniz.	-	Tüm personel

TEDBİRLER	OLMASI GEREKEN	MEVCUT DURUM
Güvenlik güçleri ile irtibat	Güvenlik güçlerinin numaraları bilinmeli, uygun yerlere asılmalı	Tablo mevcuttur, asılacaktır
Kamera	Uygun yerlerde kamera sistemleri kurulmalı	Kamera sistemi mevcuttur
Dış aydınlatma	İşyeri alanı geceleri uygun şekilde aydınlatılmalı	Olması gerektiği gibidir
Giriş-çıkış kontrol	İşyerine giriş ve çıkışlar kontrol altında tutulmalı	Olması gerektiği gibidir
İşyeri çevresinin tecriti	İşyeri çevresi duvar-tel örgü gibi malzemelerle çevrilmeli, yetkisiz girişlerin önüne geçilmeli	Kartlı sisteme geçiş sürecindedir

6.3.4.8. Çevre Kirliliği İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

- Olay süratle Acil Durum Koordinatörüne bildirilir.
- İşletmemizdeki faaliyetler nedeniyle meydana gelebilecek herhangi bir çevre kirlenmesi olayında tüm imkânlar kullanılarak kirlетici malzemenin el birliğı ile çevreye yayılmasının (bariyerleme, emdirme, kepçe, file veya diğer unsurlar ile) önlenmesi için her türlü tedbir acil durumlara müdahale personeli ve gerekiyorsa ihtiyaç duyulacak diğer personel ile birlikte alınır.
- Olay işletme dışında ki bir etkenden/kuruluştan dolayı meydana geldi ise ve kirlilik işletmemizi tehdit ediyorsa fotoğraf veya kameralarla tespit yapılır.
- Çevre İşletmeler olayın farkında değil ise telefonla bilgilendirilir.

6.3.4.9. Döküntü-Sızıntı İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

- Dökülme ve sızıntı meydana gelmesi halinde durum Acil Durum Koordinatörüne haber verilir.
- Sızan veya dökülen kimyasal ürünün MSDS (Malzeme Güvenlik Bilgi Formu) Formuna göre özellikleri belirlenir. Bu noktada kesinlikle Eldiven, Maske, Tulum vb. diğer Kişisel Koruyucu Donanımlar kullanılmalıdır.
- Dökülen ve sızan Kimyasal yanıcı özellik taşıyorsa mümkün mertebe etrafta bulunan malzemeler uzaklaştırılır.
- Bölgede çalışan diğer personele bilgi verilir.
- Acil Durum Müdahale ekiplerinin gerekli önlemi alması sağlanır.
- Dökülen ve sızan kimyasalın insan sağlığına zararlı olması ve maruz kalınması halinde kimyasala ait MSDS (Malzeme Güvenlik Bilgi Formu)'de bulunan İlk Yardım bilgileri uygulanır. Bu uygulamaları ancak İlk Yardımcı personel gerçekleştirebilir. Bu sebepten dolayı Acil Durum İlk Yardım ekibine haber verilir.
- Kimyasala maruz kalmış kişi fenalaşmış bir haldeyse en yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- Mevcuttaki Döküntü-Sızıntı kaynağı tespit edilir, döküntünün oluşması engellenir ve sızıntı Absorban malzeme vb. yardımıyla engellenir.
- Çevre Kirliliği Planına göre hareket edilir.
- Olay yeri ve Döküntü/Sızıntı sebebi tespit edilir ve incelenir. Tutanak tutulur ve gerekli tedbirler alınır.

ACIL DURUM	YAPILACAK FAALİYET	METOT	SORUMLU
KONTROLSÜZ DEŞARJ, KİMYASALLARIN DÖKÜLMESİ	1. İşveren Vekiline haber verin.	Telsiz	Tüm personel
	2. Talaş ile üzerini örterek kimyasalın yayılmasını önleyin. Kimyasal emdikten sonra kirli talaşı tehlikeli atık konteynerine atınız.	Talaş vb. Dökülen kimyasalın güvenlik bilgisi	Tüm personel
	3. Kimyasal malzeme dökülen faaliyet noktasındaki makineler durdurulur.	-	İşveren Vekili
	4. Dökülen kimyasalların kanalizasyona gitmesi engellenir.	-	Tüm personel
	5. Dökülen kimyasalların etrafına ateş ile yaklaşmayınız.	-	Tüm personel
	6. Kimyasala maruz kalan kişilere Yaralılara ilkyardım müdahalesini yapınız.	-	İlkyardım Ekibi
	7. Kontrolsüzdeşarj olduğu nokta tespit edilipdeşarjı kesiniz.	-	Acil Durum Ekip Sorumlusu
	8. Kontrolsüzdeşarj makine kaynaklı ise makineyi durdurunuz ve bakıma alınız.	-	Bakım Sorumlusu
	9. Makinenin, önleyici bakım ve planlı bakım kontrollerini gözden geçirin.	-	Bakım Sorumlusu

TEDBİRLER	OLMASI GEREKEN	MEVCUT DURUM
Bakım planları ve kayıtları	Makina ve ekipmanların düzenli bakımları sağlanmalı	Düzenli bakımı yapılması istenen ekipmanlarla ilgili gerekli yazışmalar yapılmıştır.
Malzeme Güvenlik Bilgi Formu	Kimyasalların malzeme güvenlik bilgi form'ları tam olmalı	Kimyasal Malzemelerin Depolanması, Kullanımı ve İlkyardım bilgileriniz içeren doküman hazırlandı.
Uygun taşıma ve depolama	Kimyasallar içeriğine uygun depolanmalı ve uygun kaplarda taşınmalı	Olması gerektiği gibidir.
Kişisel Koruyucu Donanım	Kullanım vedeşarjda uygun kişisel koruyucu donanım hazır bulundurulmalı	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.
İnert malzemeler	Dökülmelerde uygun inert malzemeler hazır bulundurulmalı	Mevcut durum bilgisi edinilip plana eklenecektir.

6.3.4.10. Besin Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Kazazedede zehirlenme durumunda aşağıdaki belirtiler görülür;

Ağızda yanma veya özel tat, bulantı, kusma, karın ağrısı veya karın bölgesinde kramp, ishal, halsizlik, baş dönmesi, bilinçte değişik derecede bozukluk, solunum ve dolaşımda bozukluk, görmede bozukluk, nabızda zayıflama, göz bebeklerinde küçülme, havale vb.

Rahatsızlanan bir kişide bu tür belirtilerin olması ve kazazedenin bilinci yerinde olmaması durumunda;

- En yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- Haber verilen kişilere olayın bir Besin Zehirlenmesi olduğu bilgisini de ver.
- Kazazedenin bilinci yerinde değilse; hastayı yan yatır, baş veya boyunu arkaya çevir ve soluk yolunu aç, Alt çeneyi ve dili öne çek ve gerekiyorsa suni solunum yap, kalp durmuşsa kalp masajı uygula ve hastayı yalnız bırakma. Burada sözü edilen uygulamaları ancak Profesyonel İlk Yardım Eğitimi almış İlk Yardım Müdahale Ekibi üyeleri yapabilir.
- Hastanın bilinci yerinde ise hasta yan yatırılır ve sağlık ekibi gelene kadar hastayı yalnız bırakma.
- Genel Kural olarak zehirlenen kişiyi kusturmayınız, bu kuralın tek istisnası eğer kişi bilinçli ise ve zehirlenme olayının kısa bir süre önce olması durumunda kusturulabilir.

6.3.4.11. İş Kazası İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

İş Kazasında Hareket Tarzı

Tüm görevlerde bulunan çalışanların iş kazası bildirim görev ve sorumluluğu vardır.

İş kazası olduğunda kazanın en yakınındaki çalışanlar hangi görevde olurlarsa olsunlar çevrelerinde bir iş kazası olduğunu gördüklerinde;

- Sesli olarak etraftan yardım isteyin, Acil Durum Koordinatörüne haber ver.
- İş Kazası sonucunda herhangi bir yaralanma olması durumunda derhal Acil Durum İlk Yardım personeline haber ver.
- En yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- Kaza sonucu herhangi bir yaralanmanın yaşanmaması durumunda herhangi bir malzeme hasarı-maddi kayıp olup olmadığına bak, kaybın mevcut olması durumunda Acil Durum Koordinatörü maddi kaybın ne seviyede olduğunu belirler.
- İş kazası sonucu herhangi bir ölüm olayının yaşanması durumunda Firma Yetkilisine olay haber verilir.
- Olay yerinin etrafı çevrilir ve kimsenin bu bölgeye girmesine izin verilmez.112 Acil Servisine, kolluk kuvvetlerine haber verilir. Yaşanan İş Kazasında ölen kazazedenin ailesine İşletme Yetkilileri tarafından haber verilir ve sonrasında cenaze işlemleri yapılır.
- Yaşanan her türlü iş kazası sonrasında İşletme yetkilileri tarafından Kaza yerinde incelemeler yapılır ve kaza tutanağı tutulur, bu tür bir kazanın bir daha yaşanmaması için gerekli düzeltici faaliyetler belirlenir ve uygulamaya alınır.
- Büyük ve önemli kazalarda haberleşme şemasına uygun olarak haberleşme sağlanır. Bu tür kazalarda öncelik **DEVLET HASTANELERİ'** dir. Hastaneye gitmeden hastane aranarak kaza hakkında bilgi verilerek müdahale edip edemeyecekleri öğrenilerek hasta sevk edilir.

1. DURUM: Mesai saatlerinde (Pazar günü hariç) oluşan kazalarda;

Kazaya en yakın bulunan çalışanımız;

Acil durum koordinatörünü ve işvereni arayarak bildirimde bulunur.

2. DURUM: Pazar günü, mesai saatleri dışında ve genel tatil günlerinde oluşan kazalarda;

Kazaya en yakın bulunan çalışanımız;

Acil Durum Koordinatörüne, Acil Durum İrtibat Listesindeki Diğer Birimlere (Hızır Acil Ambulans'a, Firma Yetkilisine) bilgi verir.

İşveren / İşveren Vekilinin bilgisi dâhilinde, Karakol'a haber verir.

3. DURUM: Ölümle Sonuçlanan kazalarda; İlk yardım aracı ile gelen doktor ölümü bildirdiği andan itibaren ilgili makam gelene kadar hiçbir müdahalede bulunulmaz.

4. DURUM: Diğer Tüm kazalarda (hayati tehlikesi yüksekten, büyük müdahale gerektirmeyen kazalara kadar); hasta herhangi bir sağlık kuruluşuna götürülür.

Kaza, Acil Durum Koordinatörünün yetkilendirdiği İnsan Kaynakları Birimi tarafından yasaların gerektirdiği süre içinde (3 iş günü) Sosyal Güvenlik Kurumu'na İş Sağlığı ve Güvenliği Kurul Başkanı tarafından tutturulan İş Kazası Bildirim Formu ile bildirilir.

A. İş Kazası Geçiren Personelin/Öğrencinin yapacakları

1. Derhal sağlık kuruluşuna başvurur.

2. İşveren Vekiline veya öğrenciyse öğrenim gördüğü Fakülteye/Yüksekokula iş kazasını derhal haber verir. Gerekli evrakları (sağlık raporu, tutanaklar, kaza ile ilgili tüm dokümanlar) İşveren Vekiline ulaştırır.

B. İşveren Vekilinin Yapacakları (Enstitü Müdürü)

1. Görgü tanıklarının bilgilerinin, olaya müdahale eden kişilerin kimliklerinin ve kazanın oluş şeklini bildirim yapacak personele iletilmesini sağlar. Ayrıca Bildirim yapacak personelin bildirimde kullanacağı diğer bilgilerin de temin edilmesine yardımcı olur.

2. Ağır yaralanma durumunda 112 acil aranmalıdır.

3. 112 kazalıya ulaşınca dek biriminizde sertifikalı ilk yardım personeli ile iletişim kurunuz.

4. Ağır yaralanmalı, uzuv kayıplı ve ölümlü kazalarda kolluk görevlilerine derhal haber verilmelidir.

C. İş Kazası Bildirimini Yapan Personelin Yapacakları

1. Kaza bildiriminin doğru yapılması için kaza geçiren personel, İşveren Vekili ve İSG Koordinatörlüğü ile iletişime geçer.

2. İş kazası ile ilgili bilgileri aldıktan sonra; http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/form_ve_dilekceler/formlar linkinden Form 32'yi eksiksiz olarak doldurur.

3. Form 32'yi doldurduktan sonra biriminizin bağılı bulunduğu SGK il veya ilçe müdürlüğüne işveren vekili veya birim yetkilisinin imzasıyla yazılan üst yazının ekine form 32 yi ekleyerek elden veya posta yoluyla gönderiniz.

4. Kaza bildirimini, mevzuata uygun şekilde, 3 iş günü içerisinde yapar.

5. Kaza ile ilgili tüm bilgilerin birer örneğini süreçlerin tamamlanmasının ardından İSG Koordinatörlüğüne resmi yazı ile gönderir.

D. İSG Koordinatörlüğünün Yapacakları

1. İş kazası bildirimini yapan personelin İş kazalarıyla ilgili bilgi ve belgeleri Koordinatörlüğe resmi yazıyla göndermesinin ardından süreci inceler.

2. İstatistikleri oluşturur. Yeni iş kazalarının yaşanmaması ya da mevzuata uygun hareket edilmesi için yetkileri kapsamında çalışma başlatır ve üst yönetime çalışmalarını sunar.

3. İş kazasının yaşandığı birim amirleri ile iletişime geçer, iş kazası kök analizi yapılmasına yardımcı olur.

ACİL DURUM	YAPILACAK FAALİYET	METOT	SORUMLU
İŞ KAZALARI	1. Durumu iş sağlığı güvenliği İş güvenliği Uzmanı ve ilk amirimize bildiriniz.	Telefon, telsiz	Tüm personel
	2. İş kazasına uğrayan personele ilk müdahaleyi yapınız.		İşyeri hekimi / İlk yardım ekibi
	3. Yapılan ilk müdahaleden sonra sağlık kontrolü için, hastaneye veya sağlık ocağına götürülmesini sağlayınız.	Acil durum için bekletilen araç	İşyeri hekimi / İlk yardım ekibi
	4. Ağır yaralanmalarda, ambulans çağır ve yaralıyı en kısa zamanda hastaneye ulaştırınız.	Tel No: 112	Tüm personel

6.3.4.12. Radyasyon Kaynağı ve Radyoaktif Maddeler İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Acil durumlar genel olarak radyasyon kaynaklarının kullanıldığı tıbbi, endüstriyel, araştırma ve eğitim amaçlı faaliyet gösterilen radyasyon uygulama ile tesislerde ve radyoaktif maddelerin taşınması sırasında gerçekleşen olayları kapsamaktadır. Bunlarla birlikte, radyasyon kaynağı veya radyoaktif maddeleri içeren ve özellikle halka açık alanlarda gerçekleşerek büyük risk yaratan acil durumlar;

- Herhangi bir yerde bulunan radyoaktif maddeleri,
- Kayıp veya sahipsiz radyoaktif kaynakları,
- Kontamine alan veya nesneleri,
- Bütünlüğü bozulmuş, zırhsız zarar görmüş veya ortadan kalkmış kaynakları içermektedir.

Bir tesiste oluşabilecek acil durumlar, genellikle tesisteki radyasyon kaynağı kullanıcıları tarafından tespit edilir ve tesis içi acil durum müdahale organizasyonu tarafından yönetilir. Bununla birlikte aşağıda sayılan;

- Acil durumun sonuçlarının tesis sınırlarının dışını etkilemesi,
- Tesisin imkânlarının acil durum müdahalesi için yeterli olmaması,
- Acil durumun tesis dışındaki birisi tarafından bildirilmesi ve tesis dışı acil durum müdahale ekiplerinin müdahalesini gerektirmesi durumları söz konusu olduğunda tesis içi acil durum müdahale görevlileri, tesis dışı acil durum müdahale ekiplerini destekler, onlarla koordinasyon ve işbirliği içerisinde çalışır. Herhangi bir acil durumda öncelikle acil durumun radyolojik olup olmadığı ve tehlikenin büyüklüğünün değerlendirilmesi gerekir. Acil durumlarda potansiyel tehlikenin büyüklüğüne ilişkin değerlendirme yapılmasına olanak sağlamak ve uygulanması gereken genel eylemler için ilk müdahale örneği bir diyagramla verilmiştir.

6.3.4.13. Elektrik Çarpması İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Elektrik çarpması durumunda aşağıda ki faaliyetleri gerçekleştiriniz;

- Kazazedeye direk müdahale etme. Kazazedeye müdahale etmeden önce elektrik akımının kesildiğini teyit et.
- Elektrik akımının kesilmediği durumda tahta, çubuk vb. yalıtkan malzemeler ile elektrik temasını kes.
- En yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- Kazazedenin bilincini kontrol et ve kazazedenin hayati faaliyetlerinin yerinde olup olmadığını kontrol et.
- Acil Durum İlk Yardım ekiplerine haber ver, kazazedeye ilkyardım uygulamasının yapılmasını sağla.
- Kazazedenin bedeni üzerinde yanık olması durumunda yanık bölgeyi kuru ve temiz bir bezle ört.
- Kazazedeyi sıcak ve rahat tut ve yerinden oynatma.

6.3.4.14. Gaz Zehirlenmesi İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Herhangi bir kişinin gaza maruz kaldığını gördüğünde;

- 1- Gaz zehirlenmesine neden olan etmeni etkisizleştir ve zehirlenen şahsı/shahısları ortamdan uzaklaştır. Farklı insanların bu bölgeye girişini engelle, çevrede ki insanlara bilgi ver.
- 2- En yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- 3- Ortamı havalandır.
- 4- Kivılcım oluşumuna neden olacak ışıklandırma ve çağrı araçlarını kullanma ve/veya kullandırma.
- 5- Kazazedenin solunum sistemini kontrol et. Durmuşsa suni solunum yap. Kazazedeye yan yatış pozisyonu ver. (Bu uygulamaları ancak İlk Yardım Eğitimi almış, İlk Yardımcı personel uygulayabilir.)

6.3.4.15. Yanıklar İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

- Herhangi bir kişide yanık olayının yaşandığını gördüğünde;
- Kazazedeyi yanığa neden olan etmenden uzaklaştır. Çevrede ki diğer insanları da konu hakkında bilgilendir.
- En yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- Yanık şeklini belirle.

SU YANIKLARINDA;

- Yanığa sebep olan yanma sebebini ve yanmayı durdur.
- III. derece yanıklar hariç yanan bölgeyi su ile soğut. Başka hiçbir müdahale de bulunmadan sağlık personeline devret.
- El-kol-vücut üzerinde ki saat, yüzük, bileklik vb. varsa takıları ve giysileri çıkart.
- Yanık II. derece bir yanık ise yanan bölgede ki kabarcıkları patlatma. Yanık bölgenin üzerini temiz ve ıslak bez ile kapat. Sağlık ekiplerine devret.
- Yanık I. derece bir yanıkta ilkyardım yeterli. Gerekirse Sağlık Kuruluşuna yönlendir.

ALEV YANIKLARINDA;

- Yanmayı durdur. Yanan Bölgenin üzerine örtü kapatarak söndür. Çevredeki diğer insanlara bilgi ver.
- Giysiler deriye yapışmışsa çıkartmadan soğuk uygula (Su vb.). Yanık %20'yi geçerse hayati faaliyetlerin kontrolü ve müdahalesi için en yakın sağlık kuruluşuna haber ver.

KİMYASAL YANIKLARDA;

- Yanmayı durdur. Kazazedeyi kimyasal ortamdan uzaklaştır. Çevrede ki diğer insanlara bilgi ver.
- Deri ve Gözde meydana gelen kimyasal yanıklarda yanık bölgesini bol su ile min.15-20 dakika yıka.
- Eğer tek göz kimyasala bulaşmışsa diğer göze bulaşmasını engelleyecek şekilde yıka.
- Kimyasal madde bulaşmış malzemeyi hemen kazazedenin üzerinden çıkart.
- Yanık bölgesinin üzerine temiz bir bez kapayıp hemen en yakın sağlık kuruluşuna haber ver.

6.3.4.16. Travma İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

- Travmaya uğrayan kişiye/kişilere zarar verebilecek dış etkenleri engelle ve en yakın sağlık kuruluşuna haber ver.
- Travmaya uğrayan kişinin hayati faaliyetlerini kontrol et. Travmaya uğrayan bölgede kırık, çıkık var mı diye bak.
- Kafa ve omurga travmalarında bilinç ve hafıza düzeyini devamlı sorular sorarak, kişi hakkında bilgiler alarak kontrol et.
- Kusma, kafa şeklinde değişiklik, göz çevresinde morluk, kişide uyku hali, kulak veya burundan kan gelmesi, gözbebeklerinden birinin büyük birinin küçük olması durumlarını tespit et. Sağlık Ekipleri geldiğinde bu bilgileri onlara aktar.
- Kazazede de herhangi bir omurga yaralanması olup olmadığını kontrol et. Eğer varsa sağlık ekipleri gelene kadar yaralıya kesinlikle hareket ettirme.
- Kazazedenin vücudunda herhangi bir kırık olup olmadığını kontrol et. Eğer varsa sağlık ekipleri geldiğinde kırık tespit ettiğin yer hakkında sağlık ekiplerine bilgi ver. Kırık olan bölge sağlık ekipleri tarafından etele alınacak veya sabitlenecektir.
- Kazazedenin vücudunda kanama veya kesik olup olmadığını tespit et. Bu durumda sağlık ekipleri gelene kadar kanama bölgesinin temiz bir bez parçasıyla sıkı sıkı sar ve kanamayı durdurmaya çalış.

6.3.4.17. Savaş İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Savaş, ülkenin tamamının acil durum önlemi almasını gerektirecek bir olaydır. Savaş durumunda İşletmenin faaliyetlerinin devamı yerel idareler ve şirket üst yönetimin alacağı kararlara bağlıdır. Zira şirketin savaş esnasında, proseslerin özelliklerine bağlı olarak görevler verilebilir.

Savaş durumunda oluşabilecek tehlikelerin başlıcaları aşağıdaki gibidir;

- 1) Bombardıman,
- 2) Kimyasal serpinti,
- 3) Radyoaktif serpinti,

Tehlike anında, bu tehlikeleri ifade eden sirenler sivil savunma müdürlüklerince tespit edilmiştir. İstanbul' un muhtelif yerlerinde bulunan bu sirenler tehlikenin özelliğine uygun olarak çalınarak vatandaşlara haber verilir. İşletmemizin muhtelif yerlerinde de tabelalar şeklinde asılı bulunan bu işaretleri öğreniniz.

Sarı İkaz: Saldırı ihtimali var anlamına gelir. Üç dakika sürekli düz siren sesi.

Evde iseniz: Gaz, elektrik ve su vanalarını kapatıp, yanan ocak, tüp, soba vb. varsa söndürünüz. Kapı ve pencereleri kapatıp perdeleri çekiniz ve hemen sığınma yerlerine gerekli malzemeleri alarak gidiniz.

Açıkta iseniz: hemen saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

İşletmenizde iseniz: Hemen çalıştığınız makineyi kapatıp, Elektrik şalteri ve doğalgaz vanalarını kapatıp hemen saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Kırmızı İkaz: Saldırı tehlikesi var anlamındadır. Üç dakika boyunca alçalıp yükselen siren sesidir.

Kırmızı İkaz: Saldırı tehlikesi var anlamındadır. Üç dakika boyunca alçalıp yükselen siren sesidir. Evde iseniz: Sarı ikazdaki önlemleri alınız.

Açıkta iseniz: En yakın sığınma yerlerine, köprü altı, çukur vb. yerlere saklanarak vücudunuzun açık yerlerini örterek tehlikenin geçmesini bekleyiniz.

İşletmenizde iseniz: Hemen çalıştığınız makineyi kapatıp, Elektrik şalteri ve doğalgaz vanalarını kapatıp hemen saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Siyah İkaz: Radyoaktif serpinti veya kimyasal saldırı tehlikesi anlamındadır. Kesik kesik siren sesi ile veya radyo ve televizyon yayınıyla duyurulur.

Evde iseniz: Kırmızı ve sarı alarmdaki gibi tedbirleri alıp sığınak türü yerlere girerek kendiniz koruyunuz. Kimyasal saldırılar için maske bulundurulması faydalıdır.

Açıkta iseniz: En yakın sığınma yerlerine gidiniz ve vücudunuzun açıkta kalan yerlerini örtünüz. İşletmeniz iseniz: Hemen çalıştığınız makineyi kapatıp, Elektrik şalteri ve doğalgaz vanalarını kapatıp hemen saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Beyaz ikaz: Tehlike geçti anlamındadır. Radyo, televizyon, megafon vb. yollarla haber verilir. Bu işareti aldıktan sonra sığınma yerlerinden çıkabilirsiniz.

6.3.4.18.Salgın İçin Acil Durum Müdahale Yöntemi

Salgın (Bulaşıcı) Hastalık: Kısa bir zaman içinde çevredeki hayvanların ve insanların büyük bir bölümüne bulaşan hastalık.

Enfeksiyon: Organizmada hastalığa yol açan mikrop, virüs, parazit vb. etkenlerin genel veya yerel gelişmesi, yayılması.

Bulaşık canlı: Halk sağlığı riski oluşturabilecek bir bulaşıcı hastalığa yakalanmış olan ya da böyle bir hastalığın kuluçka dönemi içinde olduğu sonradan anlaşılan, ya da halk sağlığı tehdidi oluşturan bir ajanın etkisinde kalan canlı.

Hasta: Sağlık riski oluşturabilecek bir fiziksel rahatsızlıktan muzdarip olan veya bundan etkilenmiş olan birey.

Enfekte Bölgeler: Bulaşıcı ve salgın hastalıklar ile enfekte olan ve bulaş riski taşıyan bölgeler.

Dezenfeksiyon "mikroptan arındırma": Bir insan ya da hayvan bedeninin yüzeyinde ya da eşyası, yükü, taşıtlar, tesisler ve posta paketleri içinde ya da üzerinde mevcut enfeksiyöz etkenlerin, doğrudan kimyasal veya fiziksel maddelere maruz bırakılarak kontrol edilmesi veya öldürülmesi için alınan sağlık önlemlerine dair işlemler.

Ön hazırlık: Salgın varlığının tespitinden önce belirli eylemlerin gerçekleştirilmesi yoluyla acil durum veya afetlerin etkisini azaltmaya yardım edebilen önlemlere verilen isimdir. Ön hazırlık, idari hükümet veya yerel yönetimler düzeyinde girişimde (müdahale) bulunulmasını veya onarım operasyonlarını ve yaşam koruma anlamındaki tüm hazırlıkları ya da planları kapsar.

Acil Durum Hazırlık Ekibi (Salgından Koruma Ekibi): İş sağlığı ve güvenliği kurulunun bulunduğu işyerlerinde kurul tarafından, diğer işyerlerinde ise; işveren veya vekili koordinesinde, bulunması halinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli ile çalışan temsilcisi ve mümkünse ilk yardım eğitimi almış veya tecrübesi olan kişilerden oluşan ekiptir.

Salgın Hastalık Nedir?

Belirli bir alanda, belirli bir grup canlı arasında, belirli bir süre boyunca beklenenden daha fazla vaka görülmesidir. Bununla beraber, salgın potansiyeli olan epidemiyolojik olarak bağlantılı iki veya daha fazla vaka ya da yeni görülen/elimine edilmiş veya eradike edilmiş hastalığa ait tek bir vaka da salgın olarak değerlendirilmektedir. Ruam, antraks gibi bazı hastalıklarda tek vaka görülmesi bile salgın olarak kabul edilir.

Bulaşıcı hastalıkların engellenmesinde; çevrenin olumlu hale getirilmesi, atıkların sağlıklı bir şekilde bertaraf edilmesi, suların dezenfeksiyonu, vektörlerin ortadan kaldırılması, gıda güvenliği ve kişisel temizliğin bir yaşam biçimi haline getirilmesi önemlidir. Özellikle de öngörülmesi çok güç olan salgın tehlikesine karşı en başından hazırlıklı olması ve acil durumlarda hızla aksiyon alması yaşamsal bir durum olarak değerlendirilir. Salgın hastalıklara karşı ön hazırlık yapma fırsatı olmayan salgın durumlarında acil eylem planı yapmak dışında bir yolu bulunmamaktadır. Geçmiş yaşanan salgınlar değerlendirilir ve geçmişten gelen veriler ışığında ve öngörülen bazı verilerde değerlendirilerek eylem planı oluşturulmaktadır. Bu sebeple tahmin edilemeyen herhangi bir salgın anında acil eylem planı doğrultusunda aşağıdaki çalışmaların ivedilikle başlatılması önem kazanmaktadır.

- Salgınlar için erken uyarı sisteminin kurulması,
- Muhtemel salgınlar için hareket planlarının hazırlanması,
- Mevcut kaynakların (personel, malzeme, araç) kayıtlarının tutulması, Salgın kontrolü konusunda çalışanların eğitiminin sağlanması,
- Bulaşıcı hastalıkların görülmesi durumunda ve salgınlarda bilgilendirme için,
- Tarım ve Orman Bakanlığı ve bakanlığın yetkilendirdiği resmi kurum ve kuruluşların bilgilendirmeleri takip edilerek, kurulan danışma hatları ve yetkilendirilen sağlık kuruluşları ile irtibata geçilmelidir.
- Kaynak ve bulaşma yollarına ait elde edilen bilgiler değerlendirilerek alınması gereken önlemler belirlenir.
- Çalışanların eğitimi: çalışanların hastalıktan korunması, hastalık etkeni ile karşılaşanlara belirtilerin anlatılarak sağlık kurumlarına başvurmalarının sağlanması, hasta bakım kuralları vb. konuları içeren eğitimler hazırlanarak, çalışanlara online olarak verilmesi gerçekleştirilir.

Salgın Hastalıklarının Bulaşma Yolları

Hava yolu ile

Mikroorganizmaları içeren partikül ya da toz parçacıkları havada uzun süre asılı kalır ve hava akımları ile geniş alanlara yayılırlar. Solunarak duyarlı konak tarafından alınırlarsa hava yolu ile bulaş meydana gelir. Örneğin: Tüberküloz

Temas yolu ile

Doğrudan temas, dolaylı yoldan temas ve damlacık saçılması (Öksürme, hapşırma, gülme ile ortama saçılan damlacıklar) yollarından biri ile olur.

Doğrudan temas: Mikroorganizmaların insandan insana, hayvandan-insana, insandan-hayvana fiziksel dokunma ile bulaşmasıdır.

Dolaylı temas: Duyarlı kişi mikropla bulaşmış bir nesneye dokunursa meydana gelir. (Kapı kolu, asansör düğmesi v.b.)

Damlacık saçılması: Hasta kişinin solunum salgıları ile temas sonucu oluşur. Hasta konuşma, gülme, hapşırma, öksürme ile ortama enfekte salgılar saçar. Bunlar havada 1 metre kadar yayılarak yakında ki kişinin ağız, burun, göz dokularında yerleşebilir. Boğmaca, grip, zatürre damlacık saçılması ile bulaş gösteren enfeksiyonlardır.

Ara kaynak ile

Duyarlı bir kişi tarafından alınincaya kadar mikroorganizmaların yaşam döngüsünü sağlayan maddeler ara kaynaktır. Su, kan, serum, plazma, çeşitli tedaviler, yiyecek maddeleri ve dışkı ara kaynak olabilir. Tifo, Hepatit A, Kolera bu enfeksiyonlara örnek verilebilir.

Vektör yolu ile

Mikroorganizmayı canlı bir organizmaya aktaran pire, kene ya da sivrisinek gibi bir ara taşıyıcı (vektör) varsa vektör yolu ile bulaş meydana gelir.

Salgın Hastalıkların Giriş Yolları

Enfeksiyon etkeninin (salgın sebebi) duyarlı kişiye girme ve yayılma yoludur. Bazı mikroorganizmalar için özel giriş yolları vardır. Bunlar:

Tüberküloz, Soğuk algınlığı, difteri, grip, boğmaca gibi enfeksiyonların mikropları solunum sistemi yoluyla vücuda girerler.

AIDS, Hepatit B virüsleri kan dolaşımıyla ya da diğer vücut sıvıları ile girerler.

Salmonella (Tifo), kolera sindirim sistemi yoluyla girerler.

Gonore (Bel soğukluğu), Sifiliz (Frengi) etkenleri üreme organları öncelikli olmak üzere mukozalardan girerler.

Kuduz, tetanoz mikropları cilt bütünlüğünün bozulduğu yerlerden vücuda girerler.

Enfeksiyonlardan Koruyucu Önlemler

Aşılama

Koruyucu ilaçlar

Çevresel koşulların düzeltilmesi

Çalışanların Bilgilendirilmesi

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında atık yönetimi eğitimleri verilmeli ve hijyen konusunda farkındalıkları arttırılmalıdır.

Çalışanlara Gerekli Malzemenin Sunulması: Hijyenik solüsyonların ilgili yerlere yerleştirilmesi, çalışanların ellerini bolca yıkayabilmesi için ihtiyaçları olan sabun ve suyun onlara sunulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, bulunması zor hale gelen maskelerin söz konusu kişilere verilmesi ancak bu sırada isim alarak kayıt tutulmasına dikkat edilir. Özellikle kişilerle fiziki temasa giren çalışanlara lastik eldivenler sunulmalı ve her gün yenilemeleri için yeterli stok sağlanmalıdır. Enfeksiyon şüphesi olan kişilerle doğrudan temas veya kontaminasyon riski bulunan çalışma ortamlarında çalışanların tam kapalı göz koruyucu veya yüz koruyucu/siperlik (EN-166), koruyucu kıyafet (EN-14126), solunum koruyucu (EN-149/FFP2 veya FFP3) ventilsiz maskelerin ve eldivenlerin (EN ISO 374-5 ve virüs piktogramlı) kullanılması sağlanmalıdır.

Hijyen: Sadece su ve sabunla yapılacak basit bir uygulama bu iş için yeterlidir.

Maske kullanımı: Özellikle solunum yoluyla bulaşan enfeksiyon hastalıklarında ve diğer bütün bulaşıcı hastalıklarda uygun maske kullanımı.

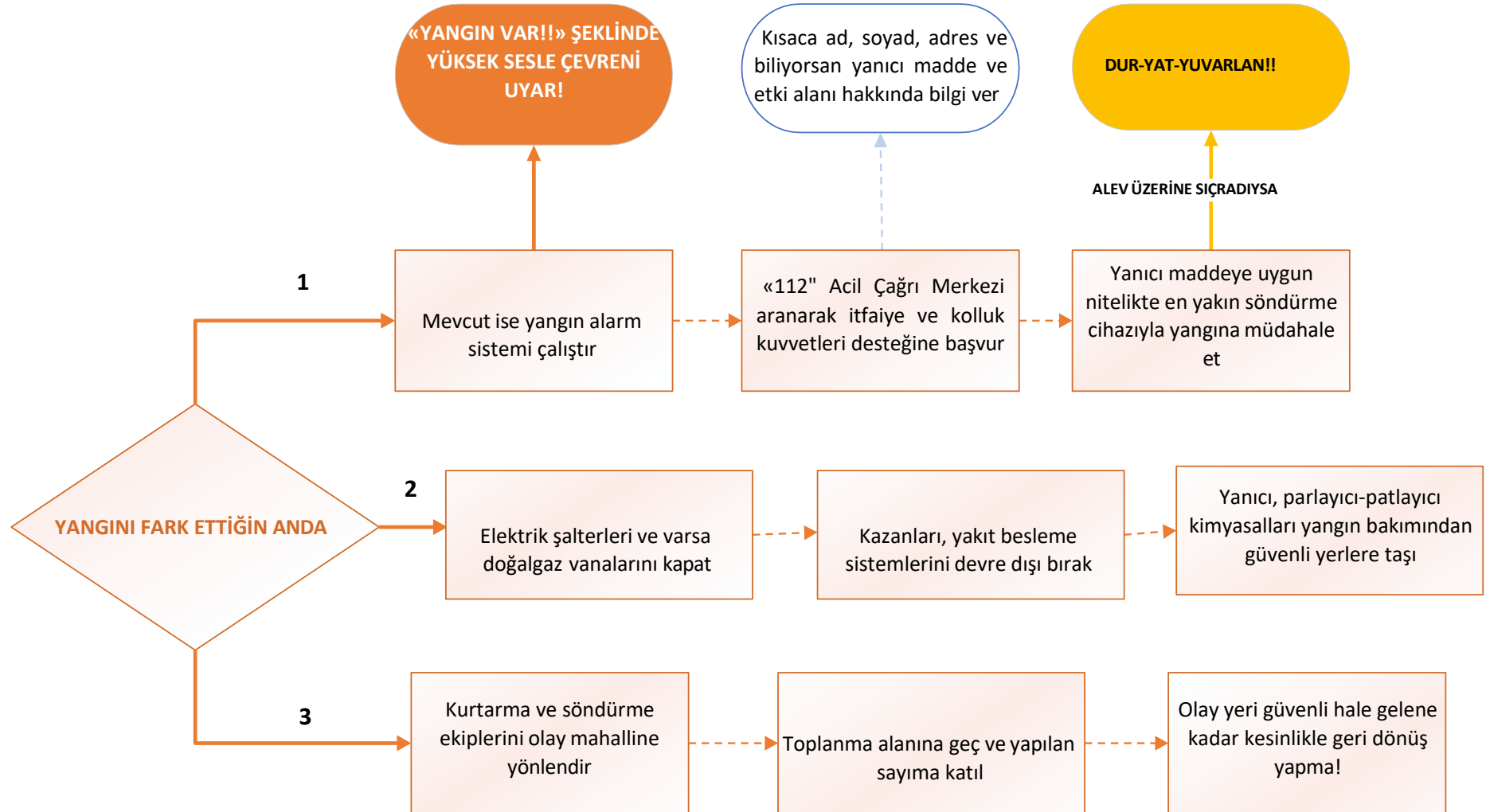
Çalışan Kişi Sayısı Konusunda Düzenleme: Salgın çok hızlı yayılmaktadır bundan dolayı zorunlu olarak bir arada bulunan kişi sayısını maksimum 2-3 olacak şekilde düzenlemek gerekmektedir.

Çalışma Ortamında Çalışanların İzolasyonu: İşlerini evden yapabilecek çalışanlara evden çalışma izni verilmesi salgının yayılım hızını yavaşlatacak bir başka önlem olacaktır.

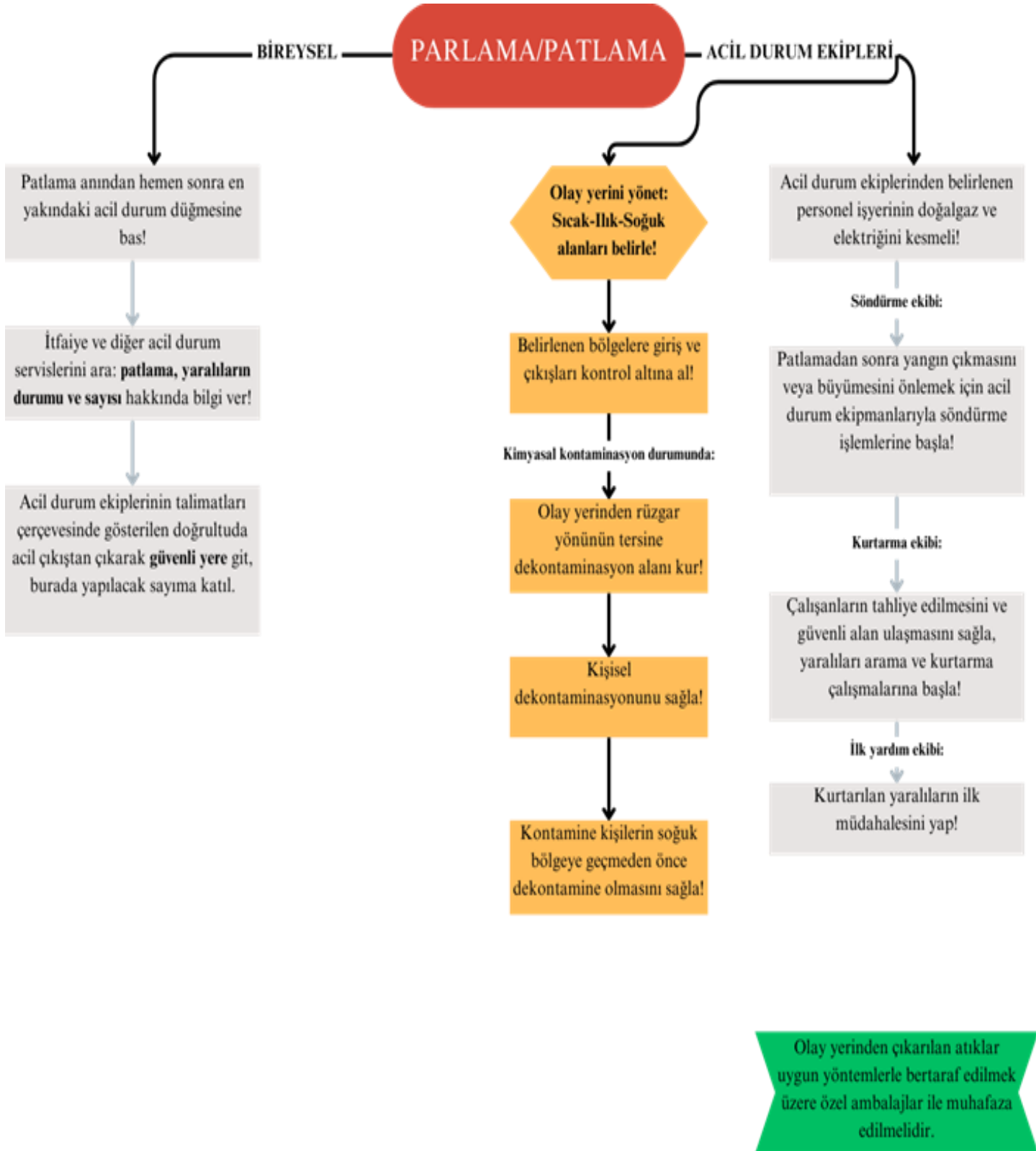
Çalışma Ortamında Gelen Paketlerin ve Kişilerin Kontrolü: Dışarıdan gelen kargoların ve kişilerin kontrol edilmesi için paketlerin kapı dışında açılması, içeriğin sterilize edilmesi gerekmektedir.

1. ACİL DURUM MÜDAHALE AKIŞ ŞEMALARI

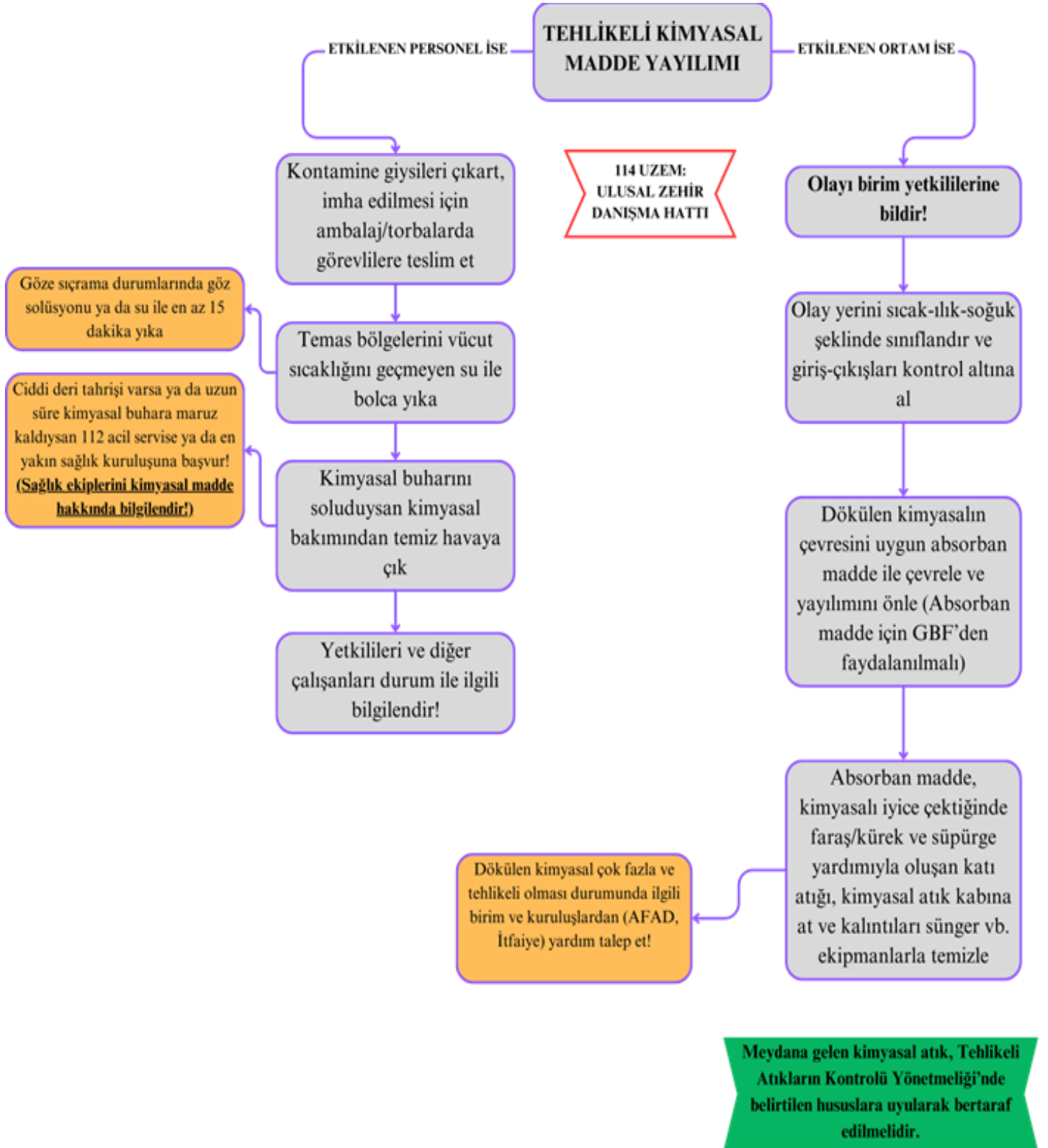
1.1 Yangına Müdahale Akış Şeması

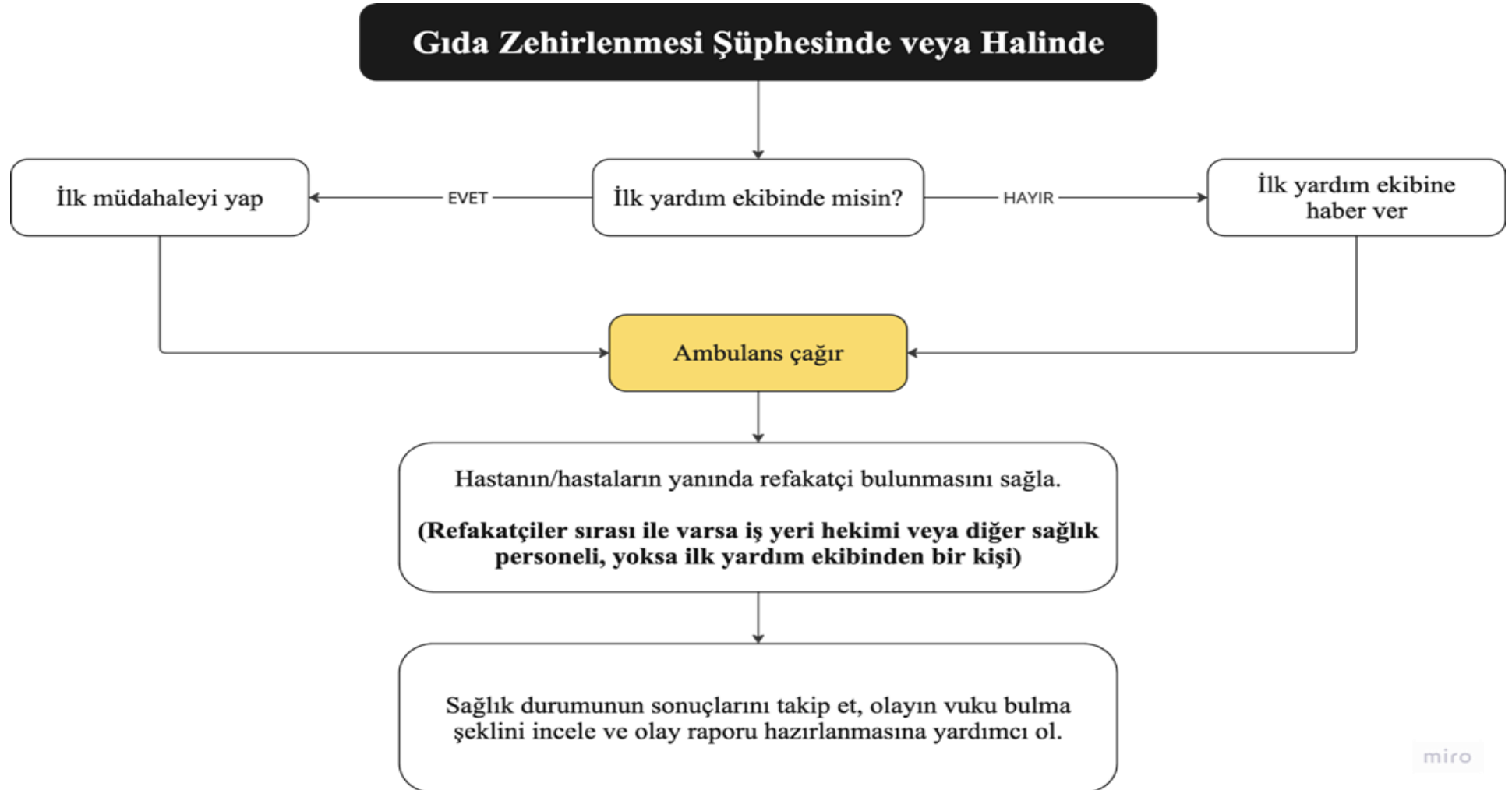
1.2 Parlama / Patlama Müdahale Akış Şeması

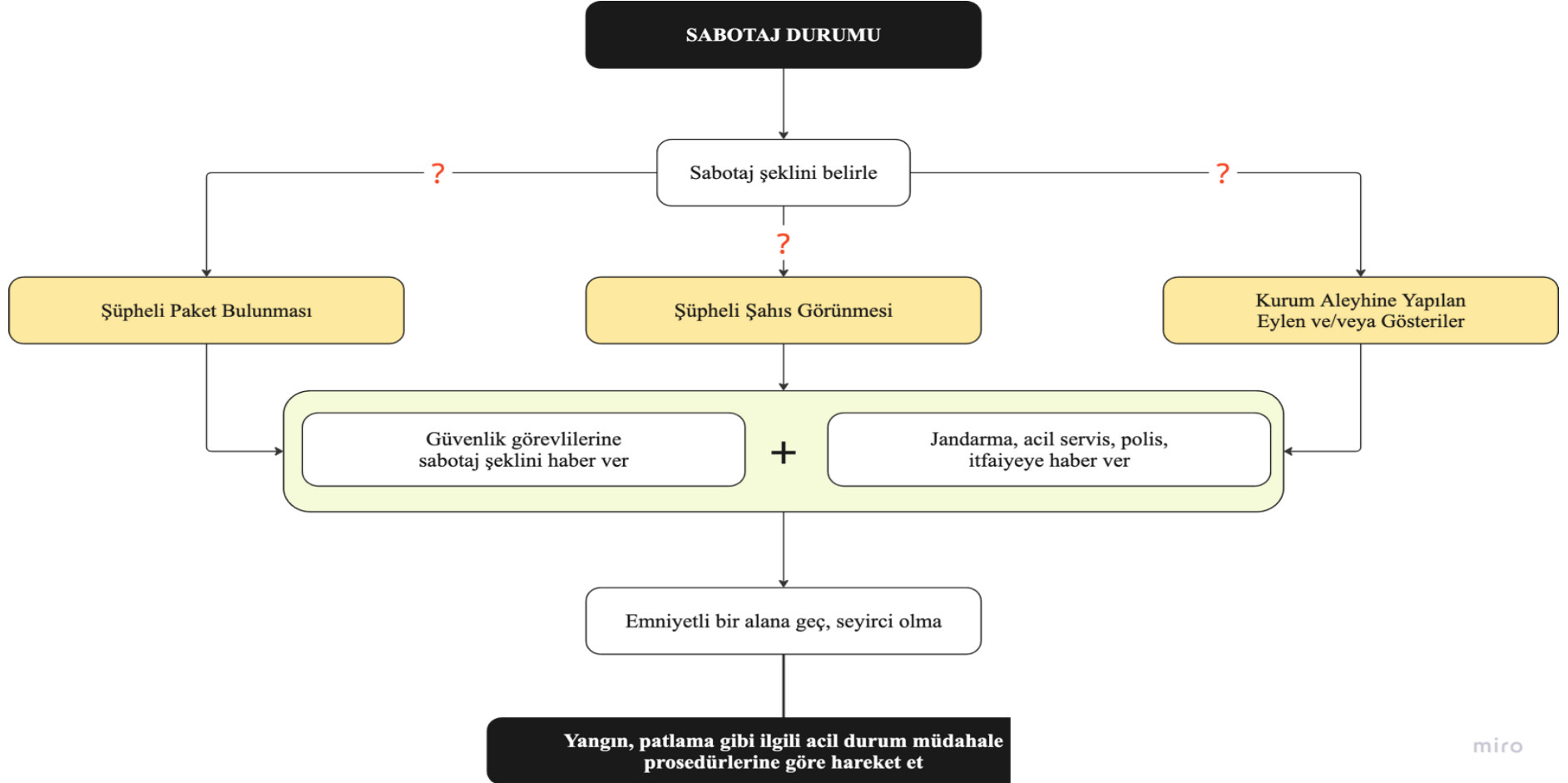
8.3.Tehlikeli Kimyasal Madde Yayılımı Müdahale Akış Şeması

8.4.Gıda Zehirlenmesi Şüphesinde veya Halinde Müdahale Akış Şeması

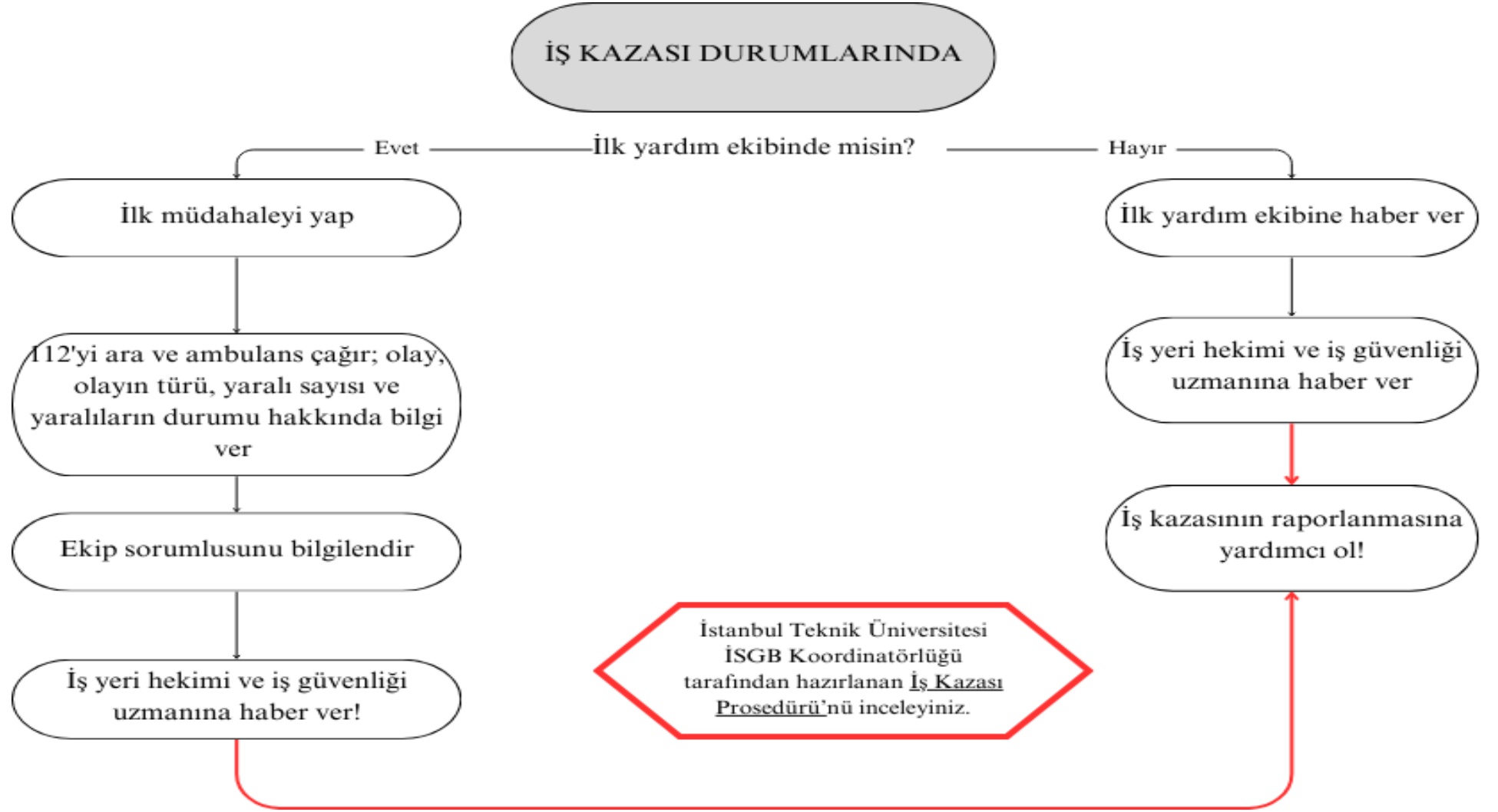

8.5. Sabotaj Müdahale Akış Şeması

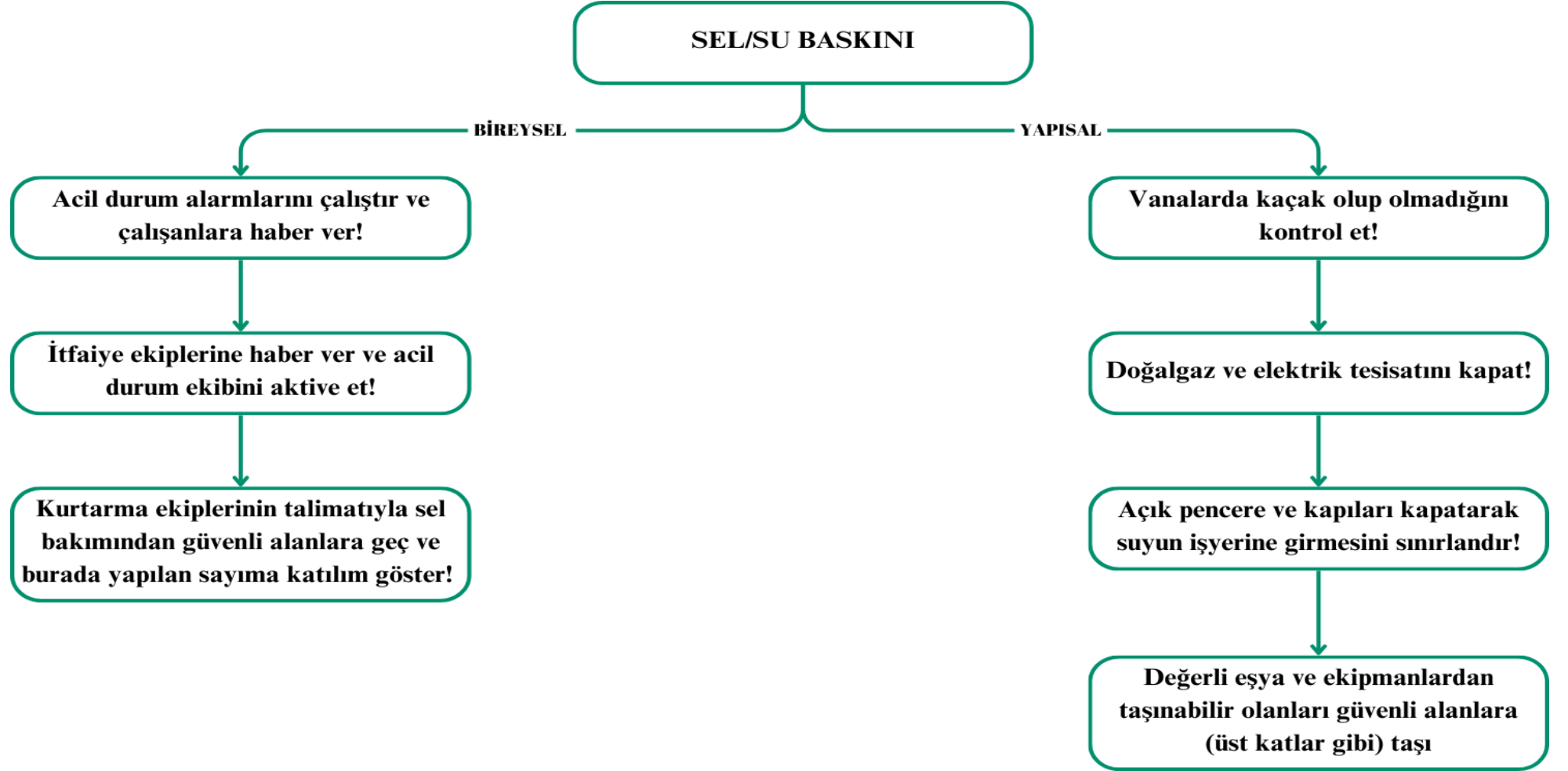

miro

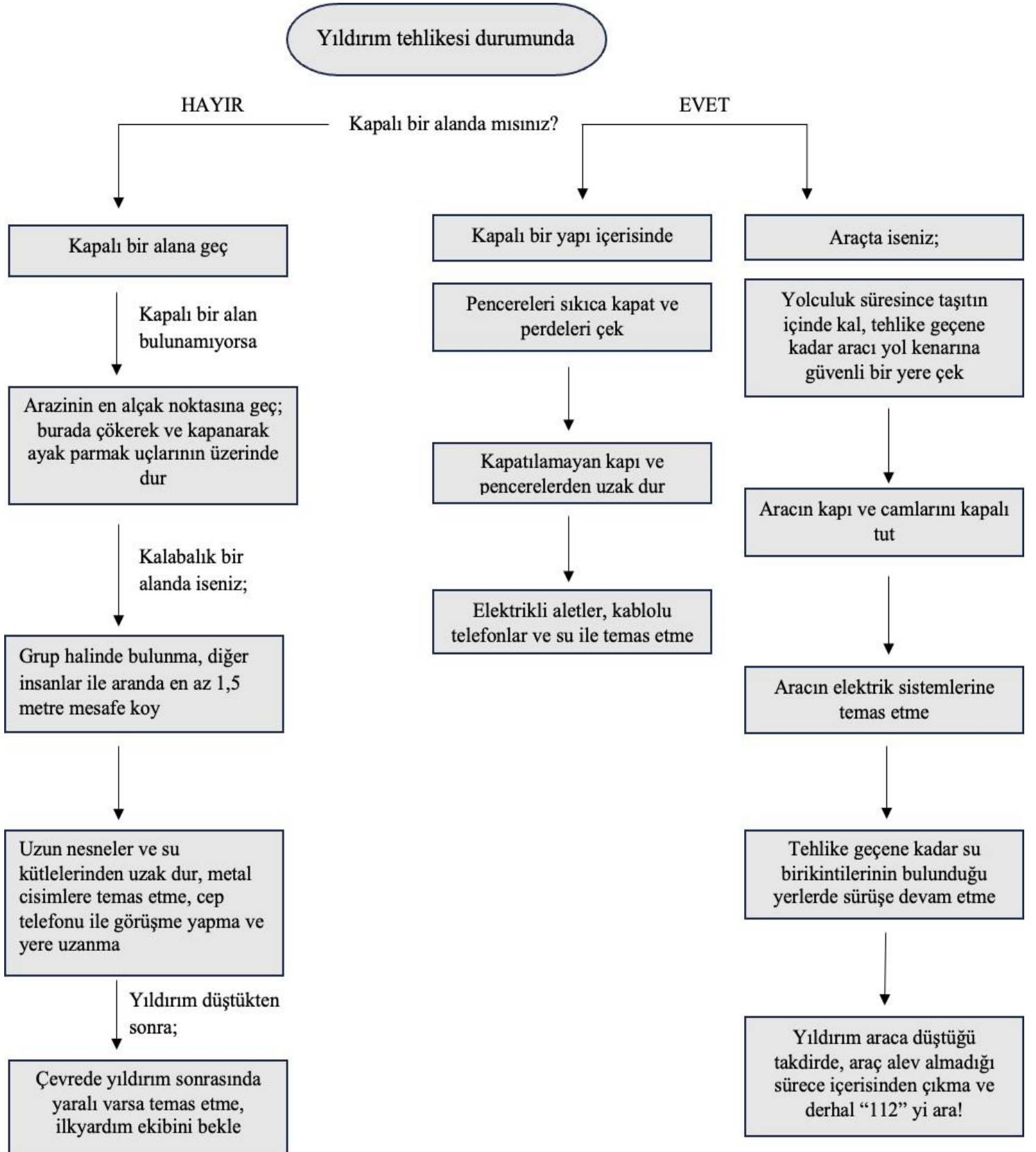
8.6. İş Kazası Müdahale Akış Şeması

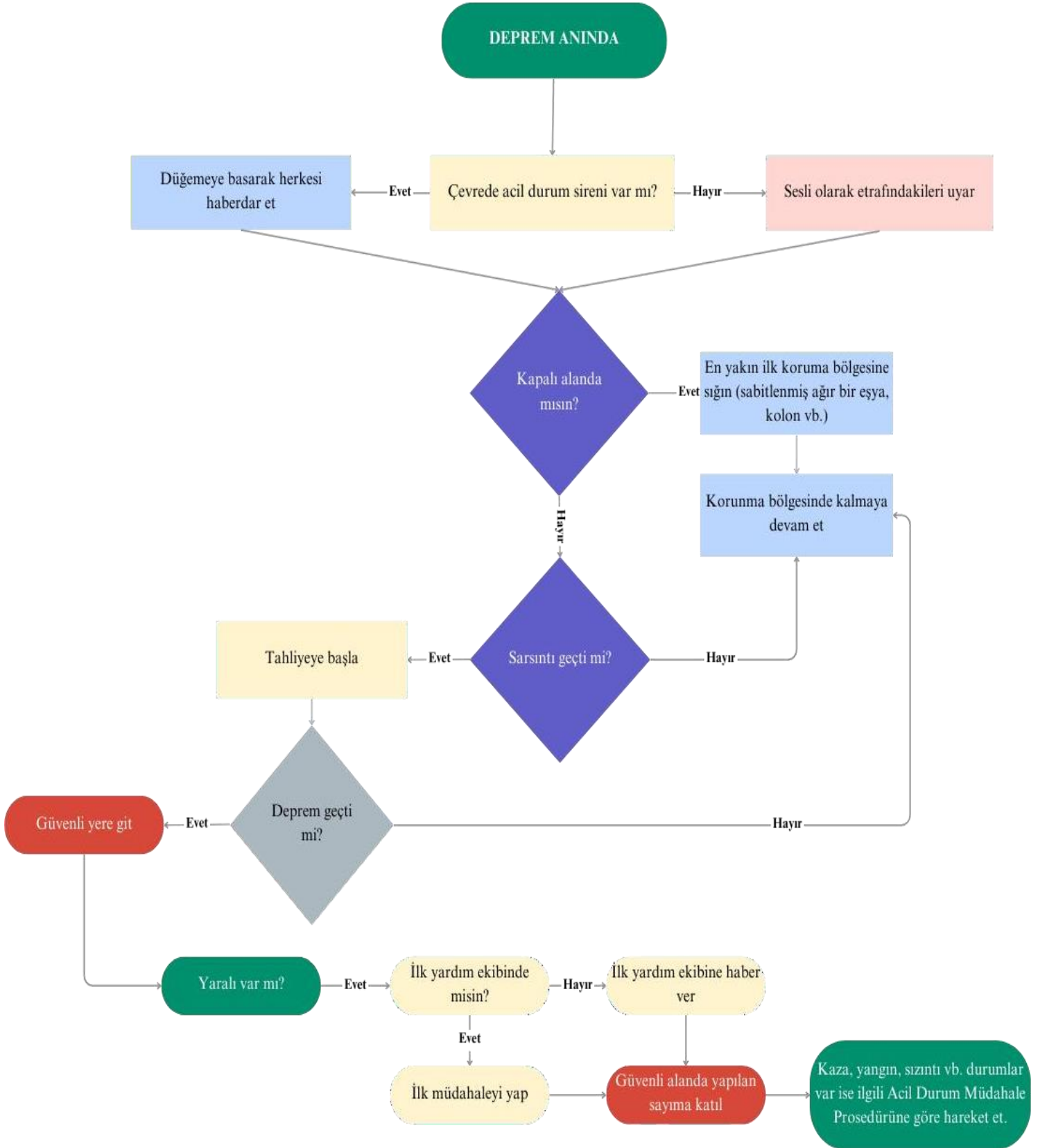
8.7.Su / Sel Baskını Müdahale Akış Şeması

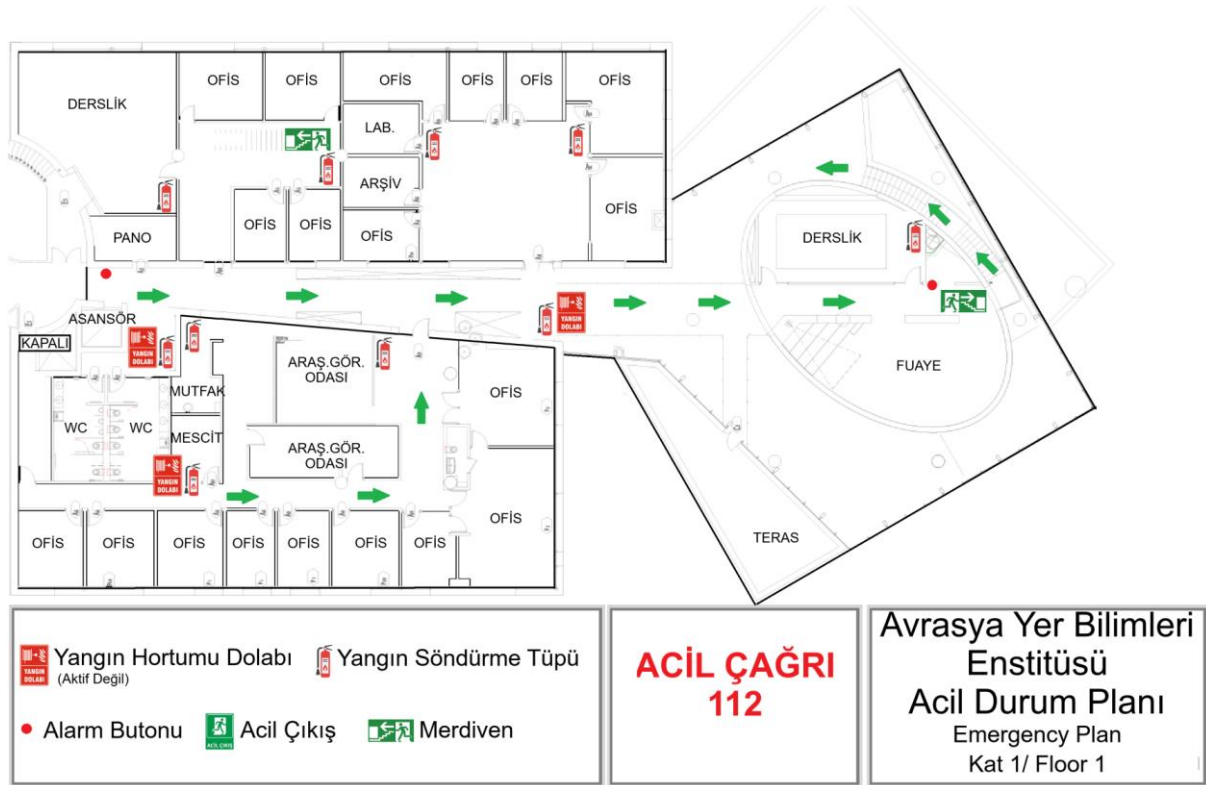
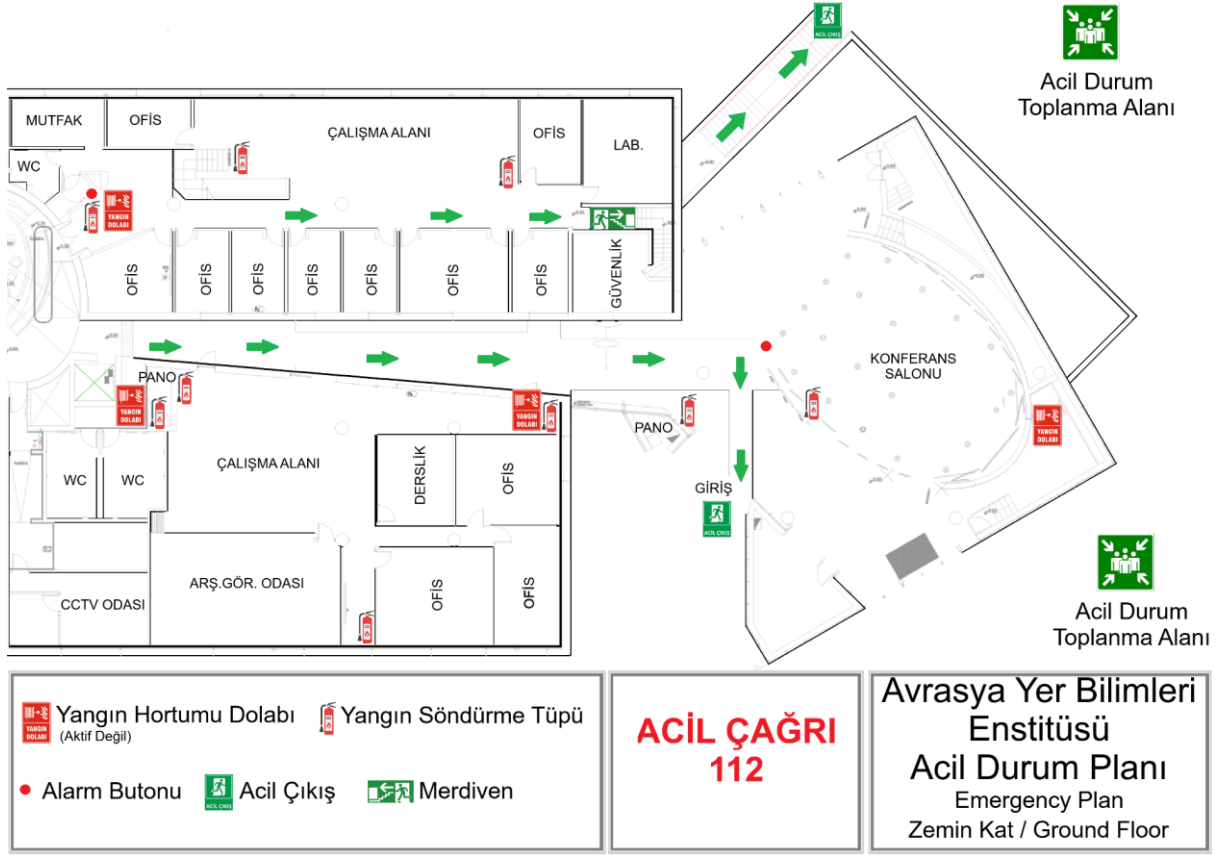
8.8. Yıldırım Müdahale Akış Şeması

8.9. Deprem Müdahale Akış Şeması

9.ACİL DURUM TAHLİYE PLANI

10.ACİL DURUM TELEFONLARI

Tüm Çağrılar	: 112 (Sağlık, Güvenlik, Asayiş, Yangın)
Enstitü Sekreteri	: 0212 285 61 08
Enstitü İletişim Ekibi Amiri	Prof. Dr. Tolga GÖRÜM - 0534 073 51 10
Enstitü İletişim Ekibi Üyesi	Dr. Emrah ÇORAMAN - 0532 697 38 38
İTÜ Ambulans	: 0535 883 18 62 (mesai içi) : 0535 618 07 14-0535 461 68 59 (mesai dışı)
İTÜ Mediko	: 0212 285 39 35
İTÜ Trafik	: 0212 285 66 12
İTÜ AFAD	: 0212 285 30 76
İTÜ Güvenlik Müdürlüğü	: 0212 285 77 77
Genel Sekreterlik	: 0212 285 33 34
Nükleer Kapı	: 0212 285 30 29
İstinye Polis Merkezi	: 0212 229 70 13
İstinye Devlet Hastanesi	: 0212 277 49 12